

**Patrimoine
littéraire**

**Literair
erfgoed**

Rymwerkjes

Nicolaus Ricour

1851

Cercle Andries Steven Kring

Nicolaus Ricour (Godewaersvelde 18.04.1745 - Godewaersvelde 20.10.1820)

Cette édition à l'occasion de la bicentenaire de sa mort comprend:	Deze uitgave ter gelegenheid van de 200-jarige sterfdatum omvat:	pag.
Rymwerkjes par Nicolas Ricour	Rymwerkjes door Nicolaus Ricour	3
Dernier chant de Nicolas-François Ricour par Auguste Ricour	Dernier chant de Nicolas-François Ricour door Auguste Ricour	89

Publication originale: 1851
Réédition numérique: 2020
Numérisation et traduction: Gilbert Allemeesch
Numéro 1 de la série "Patrimoine littéraire"

Oorspronkelijke publicatie: 1851
Digitale heruitgave: 2020
Digitalisering en vertaling: Gilbert Allemeesch
Nummer 1 in de reeks 'Literair erfgoed'

Cercle Andries Steven Kring

Rymwerkjes

gemaakt door

Nicolaus Ricour

van Godewaersvelde,

Byeenvergaderd en in druk gegeven door eenen zyner
kunstminnende vrienden,

onder het beleid van eenige lofwaardige priesters,

Volgens de spelling der koninklijke Kommissie

Poperinghe,

Drukkery van DU FLOER-VANDENBOOGAERDE, GASTHUIS-STRAAT, 15

MDCCCLI

TOT DEN LEZER

Beminde lezer, die dit boeksken zult doorlezen,
En wil niet al te vies noch te nauwkeurig wezen;
Is't dat gy iets bevindt, in spelkonst, tael of maet
Berispenswaardig of 't geen u niet aen en staet;
'T valt ligter een gebrek te toonen of te laken,
Dan iets (van feilen vry) oorspronkelyk te maken:
En daerom 'k zeg nog eens al 't geen gy vinden zult
Dat tegen deze kunst komt stryden, heb geduld:
En wil de feilen wat bedekken en verschoonen
In plaets van die terstond aen iedereen te toonen.
En 'k bid u bovendien, dat gy ook dezen boek
Niet straks om klein gebrek zoudt werpen in een hoek,
Want toen ik in myn tyd dit heb by een vergaderd,
Myn wensch was dat dit ook zou mogen zyn doorbladerd
Nog somtyds na myn dood. En 'k hoop door zulk geval
Dat somtyds een goed hert ook op my peizen zal.

Schier even zelden treft men aen
Een witte raef, een zwarte zwaen,
Een pen die nimmer kwalyk schreef,
Een drukpers, die nooit feil bedreef:
Verschoen hierom dan ook in gunst
De feilen van de boekdrukkunst.

Gedicht

op de

VERDULDIGHEID IN HET LYDEN.

O groote God! wanneer ik kome met aendacht
Ryp t'overdenken, en eens wel te nemen acht
Op al d'ellenden en de droevige gevallen,
Die in dit tranendal al komen voor te vallen;
Ik zie wel klaerlyk dat door heel de wereld wyd,
Hier niemand van verdriet en lyden wordt bevryd,
En dat gy dezen weg wilt voor den mensch bereiden
Om hem tot zyn geluk en zaligleid te leiden.
De eene wordt van u door ziekten vaek beproefd,
Of door verlies van goed en kind'ren zeer bedroefd;
Ofwel zyn' ambten en bedieningen ontnomen,
Dat hy tot groot gebrek en armoed' zelfs moet komen.
Gy laet een ander toe te zyn gehaet, benyd,
En dat hy 't onregt, smaed en veel vervolging lydt.
Uw grootste vrienden zelfs hebt g'hier van niet ontslagen,
En verre dat zy zich hier over zoûn beklagen,
Zy danken u, om dat zy mogten weerdig zyn
Te lyden t'uwer eer hier wat verdriet en pyn.
Zy waren vol van vreugd en blydschap in hun herten
Wanneer zy konden in het midden hunner smerten
Doen hun verduldigheid uitschynen op het meest
In allen smaed en pyn van lichaem en van geest;
In de vervolging als in d'armoed', en daer neven
In de verlatendheid van heel de wereld! even
Zy wenschten anders niet, en hadden geen begeert'
Dan om te lyden of te sterven in hun hert;
Verzekerd zynde dat men door geen' ander' wegen
En kan ten hemel gaen, noch krygen Godes zegen
Dan door den weg des kruis. En inderdaed, ó Heer!
Wat hebt gy zelf niet al voor pynen en voor zeer

Ook moeten onderstaen? En veel gebrek geleden
Van goed'ren, van gemak en van noodwendigheden,
Toen gy hier op der aerd zoo armlyk hebt geleefd?
Wie is er wel die ooit zoo veel geleden heeft?
In d'eer, in d'achting van zyn' naem als gy? Wat schande!
Als m'u met allen smaed en spotterny aenrandde!
Gy hebt geleden in uw lichaem als wanneer
Niet een gedeelt' was vry van pynen en van zeer!
G'hebt ook in uwe ziel, dewelke was bestreden
Door droefheid en verdriet, geweldiglyk geleden,
Dat gy door overvloed van pyn gevallen zyt
In een' benauwden en zeer doodelyken stryd,
Dat gy hebt bloed gezweet door bangigheid des herten!
Dus gy geworden zyt, een mensch van groote smerten!
GebeeJ uw leven is geweest hier anders niet
Als een gedurig kruis van lyden en verdriet,
Zoo dat gy stervend' aen het kruis met regt mogt spreken:
Waer was er ooit een' pyn by myne pyn geleken?
Het is dan ook voor my een' hoog noodzaeklykheid
Van hier te lyden, en met veel verdueligheid
Te dragen ó myn God, de kruisen en ellenden,
Dewelke gy my komt in 't leven overzenden.
Maer is het toch alzoo dat ik ook lyde dan?
Ach! verre zy van daer; want in de plaetse van
Door myne lydzaamheid een schat hier te vergaed'ren
Van veel verdiensten, ach! zoo haest my komt te naed'ren
'T minste ongemak of pyn, verdriet of tegenspoed,
Ik lyde tegen dank, en ik verlies den moed,
En niet en is er dat ik zoude meér begeeren
Als van die kruisen van my af te kunnen weeren.
Maer hoe? verduelige Heer! en weet it niet dat gy
Zyt 't hoofd der christ'nen sbaer? Vervolgens dat ik my
Moet vormen gansch op u en aen u gelyk maken,
Wil ik eens in 't getal der uitverkoornen raken.
En weet ik ook niet dat een korte tegenspoed
Uitwerkt in my 't gewigt van een oneindig goed?

En weet ik ook niet dat ik in geduld en lyden
Myn ziel bezitten moet, voor eeuwig doen verblyden?
En weet ik niet dat ik ook voor myn zonden boet,
(Wil ik voldoen de schuld) voor zeker lyden moet?
En dat het duizendmael is beter hier te lyden.
Danwel hier namaels? Wil, O Heer! my dan bevryden.
O lieve God! ach! ik beken myn ongelyk!
En ik bekaeg het uit den grond myns hert dat ik
Van myne jongheid af, tot op de dag van heden
Zoo vruchteloos en onverduldig heb geleden!
Ik wil van nu voortaan met veel verdueligheid,
Verdragen al wat my door u wordt opgeleid.
'K zal in de kruisen my –verheugen, ja verblyden
Als ik tot uwer eer ook iets zal mogen lyden,
Wyl gy, o Heer! zoveel geleden hebt voor my
Hoe hard dan en hoe streng dat uw' kastyding zy,
Zy zal my echter van een lieven vader komen
Wiens minzaam hert zyn hand zal sturen en betoemen,
En 'k weet ook dat de liefd' bestiert uw hert altyd,
Ver dat ik vluchten zou, of willen zyn bevryd
Van zulke slagen, 'k zal om dankbaar my te toonen
D'hand kussen die my slaet; mits zy my eens zal kroonen,
En overvloediglyk al myn verdueligheid
Hier na vergelden zal tot inder eeuwigheid.
Een gunste maer alleen, O God! en wil ik vragen:
Dat gy in al myn druk dien ik nog moet verdragen,
My uwen Engel zendt tot troosting in myn pyn,
Of immers dat gy zelf wilt myne sterkte zyn,
Gelykerwys gy zyt altyd geweest voor dezen
Die van uw' Heiligen en van uw' uitgelees'nen
Op dat ik (na myn kruis hier eenen korten tyd
Gedragen 't hebben met geduld) dan eens verblyd
Moge in de Hemel voor alle eeuwigheden rusten,
Van allen druk bevryd, verslonden door wellusten.

BEHELZENDE EENE
BEGEERTE VAN DEN WIL GODS IN ALLES TE VOLBRENGEN

Ter wereld is er niet hetgene dat ik meer
Zou kunnen wenschen, noch begeeren, liefste Heer,
Als dat ik uwen wil in alles mogt' volbrengen.....
Geweerdig, (bid ik u) my 't zelve te gehengen.
Wanneer is't ooit geschied dat ik my kwalyk vond
Als ik in al myn doen uw' wil volbrengen kond?
En bovendien wanneer heb ik my, daerentegen,
Ooit wel bevonden ook met mynen wil te plegen?
'T is door volbrengen van uw' goddelyken wil
Dat al de Heiligen (hier zonder 't minst verschil)
Verlatende de zorg huns eigenzelfs belangen,
En zorgende uwen wil alleen maer aen te hangen,
Gekomen zyn tot de gelukkige heiligheid,
En de bezitting van een vreugdige eeuwigheid.
Bestier my dan, ô Heer! wanneer ik kom te dwalen,
En wederroep my als ik wyk uit myne paden,
En 'k bid u, houd my op wanneer ik van u vlucht;
En als ik naer u zoek omhels my met genugt,
En handel staeg met my, ô Heer! ben ik het weerdig
Navolgens uwen wil, die altyd zeer regtveerdig
En zeer bermhertig, ja ook altyd heilig is,
En niet naer mynen wil die zoo onveilig is,
Zoo ongestadig, Heer, zoo krank en onstandvastig,
Ja dikwils moeijelyk en aen my zelve lastig
'K heb liever door uw wil te leven hier in pyn
Verlaten en verdrukt, vervolgd, geboeid te zyn,
Dan tegen uwen wil myn vryheid te genieten,
En dat er niet my hier zou kwellen, noch verdrieten.
Ik zeg nog meer, ô God! indien gy van my vraegt
Of dat gy oordeelt, en dat het u zoo behaegt,

My van de ware vreugd des herten te berooven,
 (Die vreugd die alle vreugd der wereld gaet te boven!)
 Stoort (bid ik u) op zulk' een' wys als het u lust.
 De aengenaemheid van myn leven en myn rust!
 Maer houd my onder uw' zorgvuldig handen veilig.
 En dat ik nooit verflauw' in uwen dienst; maer heilig
 In dezen voort mag gaen; en dat myn wil toch niet
 Tot nadeel ofte spyt van uwen wil geschiedt.
 'K wil alles wat gy wilt of van my komt te vragen,
 En myn vermaek alleen is aen u te behagen;
 Al myn voldoening is in staeg te zyn bereid
 Tot uwen dienst, met vlyt, en met gehoorzaamheid;
 'K Wil zyn hetgene dat gy wilt dat ik zou wezen,
 'K wil doen hetgeen gy wilt dat ik zou doen; by dezen
 Ben ik ook zeer bereid te lyden t'allen tyd
 Al 't geen dat gy, ô Heer! zoudt willen dat ik lyd,
 'K wil my zoo veel ik kan aen u in alle zaken,
 O minnelyke Heer! heel gelykvormig maken,
 Die uit den hemel op der aerden nederkwaemt
 En al de zonden van de wereld op u naemt;
 Niet om te doen uw' wil maer dien van uwen Vader,
 Die u gezonden had voor ons hier allegader.
 'K wil naer uw voorbeeld ook den kelk van smert en pyn.
 Uitdrinken tot den grond, hoe bitter hy mag zyn;
 Uitdrinken tot den grond; ik zal ook daer beneven
 Nooit houden op zoo lang als ik op d'aerd zal leven,
 Te zeggen dagelyks, ja dikwils door den dag,
 Uit ganscher herten, en zoo vurig als ik mag.
 Wanneer ik lezen zal dat schoon gebed des Heeren
 Hetwelk gy hier op d'aerd ons zelf hebt willen leeren:
 Dat uw wil geschiede, ô Heer! hier op der aerd
 Als in den Hemel. Want al ben ik gansch ontwaerd,
 Ik doe u niet alleen een opdragt in uw' handen
 Van mynen wil, maer een volkomen brandoff'randen
 Verbrand, vernietig hem, ik ben daer in gerust,
 Want zulks is myn begeert, myn wensch en volle lust;

'K en wil geen and'ren wil meer hebben ooit myn dagen,
Dan uwen wil alleen, die is al myn behagen;
Gy zyt alleen; myn Heer! myn God en ook myn al!...
Door de vernieting van myn eigen wil, ik zal
(Door uwe hulp versterkt) my trachten te gewennen
Uw opperheerschappy volmaektelyk t'erkennen,
Die gy hebt over my, en alle schepsels t'saem.
Aenveerd dan, bid ik u, en houd voor aengenaem
Myn offerande, ô God, die ik u doe by dezen.
Al myn zorg voortaan zal eeniglyk maer wezen
In alles te voldoen (ook zonder 't minst geschil)
Aen uwen heiligen, aenbiddelyken wil.
'T is daerom ook dat ik zal trachten t'overwinnen
Al de begeerlykheid myner bedorven zinnen,
Dat ik zal schouwen tot het allerminste kwaed
En dat ik my nu zal begeven met der daed
Tot d'oefening der deugd, en dat ik al de pligten
Van mynen staet voortaan zal oef'nen en verrigten
Dat ik myn best zal doen om met zorgvuldigheid
Te werken aen het werk van myne zaligheid
En heiligmaking, zoo als die van and're menschen,
Ik zal zeer geerne ook aenveerden, ja zelfs wenschen
T'ontvangen van uw hand, al 't droevig voorgeval
'T welk in dit leven my ooit overkomen zal;
Gelyk, by voorbeeld zyn: de ziekten, d'armoed, smerten
Des lichaems en des geests en alle druk des herten!
Dewyl ik zal alsdan met groote zekerheid
Volbrengen uwen wil, door myne lydzaamheid,
Als zynde hier in gemak, gezondheid, vry van zuchten,
Bezittende veel goed, en wereldsche genugten,
'K herhael nog eens, ô God! ik wensch hier anders niet
En myn begeerte is dat uw wil in my geschied'
Hier op der aerde, naer vermogen en betamen,
En namaels heel volmaekt, in 's hemels vreugden. Amen.

OVERGEVING VAN ZICH ZELVEN AEN DE GODDELYKE VOORZIENIGHEID

O goede God! ach! wat en heb ik niet al reden
Van my geheel en gansch te stellen en besteden
In d'alregerend' hand van uw voorzienigheid
Die teeder moeder, zoo vol van zorgvuldigheid.
Al ware 't dat, by geval, een moeder kwam by tyden
Vergeten zelfs haer kind en gansch geen medelyden
Te hebben met het zelfd', gy zoudt ook nogtans my
Voorzeker nimmermeer vergeten; mits dat gy
Zyt meer voor my bezorgd (ten allen tyd en dagen)
Dan dat ik voor my zelfs ooit hebbe zorg gedragen;
Geen hair valt van myn hoofd (noch 't allerminste ding
Verroert zich) zonder uw bevel of toelating.
De vogels zelfs der lucht bezorgt gy hun het leven
De lelien des velds komt gy hun wasdom geven.
Het is door uw bestier dat d'elementen al
Ja de nature zelfs, en heel de aerdebal,
Behouden wonderlyk al de geregeldheden,
Van hunn' bewegingskracht, zoo hier op d'aerd beneden
Als boven in de lucht. Ellendig als ik ben
Zoo dwaes en onbewust, die 't kwaed zelfs niet en ken
Hetgene my omringt en nogtans zeer vermeten,
Ver van my zelven te bestieren, of te weten
Wat my voordeelig is 'k en heb zelfs nooit tot nu
Gekend d'onmagtigheid, waer in ik zonder u
My vinde van my zelfs te kennen; myn vermogen
Is luttel zonder u, den fakkelt myner oogen;
En d'eigenliefde my, ook zonder u zeer schaede !
Ik weet zeer dikwils 't goed te keeren in het kwaed;
Maer ik en weet het goed niet uit het kwaed te trekken
Ik val zeer ligt in 't kwaed; maer om my op te wekken
Tot goed , eilaes! daer toe ben ik heel onbekwaem

Ik kan my werpen in gevaer en ook te saem
In de bekoring en by duizenden ellenden.
Maer ik kan my daeruit niet keeren noch ook wenden,
Ik trede zonder u als een die gaet verblind,
'K bestiere my als de verwaendste dien men vindt;
De minste tegenstand die komt my t'overwinnen
Als iemand zonder moed en zonder hert. Myn zinnen
Zyn zonder reden, nu bedroefd en dan verheugd!
Gelyk een kind ben ik zeer ligt vol angst en vreugd!
En om 't al met een woord te zeggen: (van myn pligten)
'K weet zelfs niet wat ik doe, of wat ik moet verrigten.
Maer gy, ô groote God! wiens alvoorzienigheid
Nooit kan bedrogen zyn in 't geen gy hebt gezeid
Of vastgesteld te doen; gy altyd my genegen
Bestiert met wysheid en met goedheid al myn wegen
Al 't kwaed dat my geschiedt dat weet gy met der spoed
Wel te veranderen en keeren in het goed.
Verliezen, ongeval, dat my komt aen te randen,
Zelfs de bekoringen die worden in uw handen
De oorprong of de bron der gratie, of genaed'
Die gy my hebt geschikt te geven vroeg of spaed.
Gy leidt my dikwils door een weg dien g'hebt verkoren
Tot myn geluk, waer dat ik dacht to zyn verloren.
Gy ziet zeer wel al myn noodwendigheden aen
Omdat gy zyt een God, oneindig-wys berên,
Gy wilt my alle goed, omdat gy zyt een vader
Oneindig minzaam en weldadig ook te gader,
En gy verzoet myn pyn en droefheid die ik lyd,
Omdat gy een zoo zeer volmaekte trooster zyt.
Daerboven gy geneest myn ziekten ende kwalen
Dewyl men nergens kan zoo goed geneesheer halen . . .
O alvoorzienigheid van mynen God! die zyt
Gansch weerdig aengebeên! doe met my, voor den tyd
En voor alle eeuwigheid, navolgens uw behagen:
'K wil my tot u, als tot myn liefsten vader dragen;
En ik verklaer nog eens hoe dat ik my alsnu,

Wil overgeven, heel en ganschelyk aen u.
Gy zyt myn wysheid, die my troost en komt beschermen,
Ik vond maer zekerheid als ik rust in uw armen
Is't dat ik dool of ooit van mynen weg afwyk,
De wolf zal my terstond aenvallen, en gelyk
Een schaep verslinden 't welk verlaten heeft zyn herder!
En eveneens als een soldaet dewelke verder
Of buiten het bestrek van zyn verschansing gaet
Zal my de vyand ook aenvallen met der daed.
O Heer! wil my nooit aen myn zinnen overgeven
Noch aen myn eigen zelfs bescherming ooit myn leven!
Maer leid my door een weg dewelke u behaegt;
Myn hert dat is bereid, tot alles wat gy vraegt.
Myn hert dat is bereid, ô Heer! is't dat ik val,
Ik bid u, regt my op; en zoo ik by geval
Vermoeid ben, ik bid u dat gy my dan versterkt;
En is't dat gy my flauw of krachteloos bemerkt
Ik bid u draeg my dan; wil iemand my bestryden,
Verdedig my, en wil my voorstaen t'allen tyden;
Zoo ik verloren ben, of uit myn weg verdwaeld,
Zoek my alwaer ik ben, en aenstonds wederhael,
Ik onderwerpe my aen uwe wyze raden
Ik ruste zorg'loos op uw goedheid en genaden;
Ik steun my op uw magt, en in het kort gereid:
Ik stel myn hope vast op uw bermhertigheid.
Aen uwen wil zal ik my hechten heel myn leven,
En aen uw liefde wil ik my gansch overgeven.
Ik vraeg alleen uw hulp om met getrouwigheid.
My t'onderwerpen aen uw alvoorzienigheid.
Dit zal my allerbest den middel doen verwerven
Om hier gerustelyk te leven en te sterven,
En om hier na den loon van myn getrouwigheid
T'ontvangen na myn dood tot in der eeuwigheid.
Amen.

VERLANGEN

VAN EENE

GODMINNENDE ZIEL NAER HET HEMELSCH VADERLAND

Gelykerwys een hert door heeten dorst bevangen
Naer 't koele water snaekt met uiterlyk verlangen
Zoo snaekt myn ziel naer u, ô lieve God en Heer!
Ik hebbe my verheugd en zeer verblyd, wanneer
Men my gezeid heeft dat wy in het Huis des Heeren
Met vreugden zullen gaen! hem loven, danken, eeren.
O God der krachten, ach! hoe schoon en wonderlyk
Zyn uwe woonsten daer! hoe minbaer en hoe ryk.
Myn ziel begeert, en kwynt door uiterlyk verlangen
Om in uw schoon paleis te mogen zyn ontvangen!
En om aldaer met vreugd te loven uwen naem
Met al de Heiligen en Engelen te saem.
Ach! hoe gelukkig zyn zy die uw huis bewoonen!
En u door lofgezing staeg vreugd en dank betoonen.
En hooren daer dat zoet en wonderbaer gezang
Der Serafynenschaer voor aller eeuwen lang
Die tot malkanderen met nooit vermoeide stemmen
Daer doen een zoet geschal tot aen Gods troon opklemmen,
Van roepen, Heilig, Heilig, Heilig is de God
En Heer der Legerkracht! geheel het hemelsch slot
Is ganschelyk vervuld als ook 't bestek der aerde
Van d'eerlykheid en glans van 's Heeren opperwaerde.
O God! hoor myn gebeên, en hael my bovenal
Zeer spoediglyk uit dit ellendig tranendal.
Veel zoeter is een dag doorbragt in uwe wooning,
Dan duizend hier beneën in 't hof van eenen koning!
Nooit oog en heeft gezien, nooit oor en heeft gehoord
Noch 's menschen hert en bragt ooit die gedachten voort
Wat God bereid heeft voor die hem met hert en zinnen
Trouwelyk dienen, en volmaektelyk beminnen!

Eilaes ! ik zit hier op de boorden van d'Euphraet
 In 't Babylonsche land! waer ik myn tranen laet
 Vermengen met diens vloed door een zielangstig kwelen!
 Men vraegt my dat ik op myne harpe zoude spelen
 En dat ik zingen zou den lof van Sions stad!
 Hoe kan ik zingen hier in een vreemd land? Of wat
 Voor lofgezag zal ik toch komen hier bewyzen?
 Wat spel of zang kan ooit die stad genoegzaem pryzen?
 O schoon Jerusalem, ô Heilig Sions slot!
 O hemelsch Vaderland! ô huis van mynen God!
 Indien ik t'eener tyd moest wezen zoo vermeten,
 Dat ik u immermeer zou komen te vergeten,
 Zoo hoeft myn regte hand ook in vergetenis
 Gesteld te worden; ja myn tong dient voor gewis
 Te blyven vastgehecht aen mynen mond van boven
 Zoo z'u gedurig niet gedenkt, en komt te loven!
 Kom dan, ô Jesus! kom! myn allerliefste Heer,
 Roep m'uit dit ballingschap van tranen en van zeer!
 Trek myne ziel uit haer gevangenis en lyden,
 Waer dat zy mag met vreugd uw naem gebenedyden!
 Myn hert zal droevig zyn en blyven ongerust
 Tot hem 't geluk geschiedt dat het eens in u rust.
 Al de regtveerdigen verwachten met verlangen
 Naer myne komst; wil my in hun getal ontvangen;
 Roep my dan haestelyk dat ik met hun te saem
 Gebenedyden mag voor eeuwig uwen naem.
 'K begeer u ô myn God alleen, uit ganscher herten
 Omdat gy maer alleen bekwaem zyt de begeerten
 En wenschen te voldoen van eene ziel gewis
 Dewelke onsterftek naer uw beeld geschapen is.
 'K begeer, ô Heer! en 'k wensch te mogen zyn ontslagen
 Van 't lichaem deser dood; ja 't zoude my behagen
 Te treden uit deze aerd' van ballingschap en pyn,
 Om voor al eeuwigheid by u te mogen zyn.
 'K begeer van in uw huis te treden met betrouwen
 Van u daer aenschyn, zelfs aen aenschyn eens t'aenschouwen

Om u aldaer volmaekt te geven eeuw'gen lof
Met d'Eng'len en met gansch de schaer van 't hemelsch hof.
Hemelsche Vader, doe my zien, en wil my toonen
Myn vaderland, waer ik moet hopen eens te wonen
Die schoon verblyfplaats van het hemelsch paradys,
Tot welke gy my schiept en my belooft tot prys.
Gods Zoon die ons hebt al verlost en doen herleven,
Geleid my binnen, en wil my dat ryk toch geven
Hetwelk gy hebt voor my, door uwe bitt're dood
Bekomen en verdiend! ô liefde veel te groot!
En gy, ô Heilig Geest, wil my regveerdig maken
Door uw genadige hulp; laet my een deeltjen smaken
Van 't onwaerdeerlyk heil en d'allergrootste vreugd
Waer meê gy d'heiligen in eeuwigheid verheugt.
O God, myns herten wensch, zeg, zonder lang vertoeven:
Ik ben uw' zaligheid, en laet my zulks beproeven;
Zeg haest, getrouwe knecht, kom treden in de vreugd
Van uwen Heer, voor uw getrouwigheid en deugd.
Dit is 't verzoek, hetwelk u doet en komt te wenschen
'T ootmoedigste van al uw schepselen, of menschen,
En d'allerminste zelfs van uwe dienaers al
Die gansch vervuld met vreugd en blydschap sterven zal,
Omdat hy uiterlyk begeert en wenscht te sterven
Een kind van uwe kerk, en deel met haer eens t'erven
In de gemeenschap van uw vrienden al gelyk
Zoo die u dienen hier nog op het aerderyk,
Alswel degeen' gy reeds in d'hemelen komt loonen!
En waer ik vast'lyk hoop met hun ook eens te wonen,
En u aldaer te zien in glans en eerlykheid,
Waer ik u minnen zal tot in der eeuwigheid,
O zalige eeuwigheid! indien de menschen kenden
Hoe weerdig dat gy zyt, hoe zouden zy d'ellenden
Van d'aerdsche goederen zien met misachting aen
En om geen tyd'lyk goed in angst of droefheid staen.

AENVEERING DER DOOD

Onzienelyke en onsterfelyke koning
Die van alle eeuwigheid in d'hemel houdt uw woning
'T was van u dat ik ontving het wezen en
Al 't geen dat ik bezit en in myn eigen ben.
'T is ook door u dat ik tot nog behoud het leven
'T welk gy misschien my nog een korten tyd zult geven:
Gy hebt gemeten van myn dagen het getal
Gy weet alleen wanneer en hoe ik scheiden zal
Uit deze wereld. Ach! ik stelle gansch myn leven
In uwe handen; en ik wil my overgeven
In de bestiering van uw goddelyk beleid,
En wyze schikking: dus, ô Heer, ik ben bereid
Te sterven op dien tyd, ook op die wyze en stonden
Als 't u believen zal, en zoo g'hebt goed gevonden,
En vastgesteld voor my van in der eeuwigheid!
'K aenveerde dan de dood, om met gehoorzaamheid
U te vereeren door 't slagoffer van myn leven!
En daerenboven ook om u bewys te geven
Door de vernieting van myn wezen, hoe ik ken'
Dat ik hier maer een niet slechts in uw oogen ben.
'K aenveerd, ô Heer! de dood en wil die geerne smaken
Om my, zoo veel ik kan, erkennende te maken,
En u te danken voor het oneindelyk goed
Dat gy, ô Jesus! my in vollen overvloed
Gedaen hebt en gejong gedurende myn leven
Uw hulp en gratien, die gy my hebt gegeven;
Ook de gevaren waer van gy my hebt bevryd,
De zonden die gy my vergaeft ten allen tyd,
En boven alles 't geen men ooit zou kunnen trachten
Uw goedheid van my zoo verduelig te verwachten,
En van zoo menigmael te hebben my gevoed,

Aen uwe tafel, met uw heilig vleesch en bloed!
 'K aenveerd , ô Heer! de dood en 'k wil met liefde sterven,
 Om door de zelfde dood voldoening te verwerven
 Van uw regtveerdigheid, die ik zoo menig keer
 Getergd heb en vergramd, o minnelyke Heer!
 Door 't eindeloos getal van zonden en misdaden,
 Hervalling, trouwloosheid, en allerhande kwaden
 En voor 't misbruik dat ik zoo dikwils heb gedaen
 Van uw genadig' hulp, goede inspraek en vermaên,
 K aenveerd , ô Heer, de dood, met al hare gevolgen
 Hoe hard en schrikkelyk! hoe wreed en hoe verbolgen
 Zy zoude kunnen zyn; opdat aldus aen my
 Vergund moog' wezen; dat ik zoo gelukkig zy
 Te drinken uit den kelk dien gy hebt zelf gedronken,
 Alsook uit dien die aen uw moeder was geschonken.
 Om dus uw voorbeeld na te volgen, lieve Heer,
 En u myn liefde te betuigen, meer en meer;
 En by dien middel dat ik zoude na het sterven
 Uw tegenwoordigheid , in d'hemel mogen erven.
 'K aenveerd en draeg u op myn dood, en wensch dat zy
 Vereenigd wezen moog' met die dewelke gy
 Na duizend kwellingen en pynen buiten reden
 Uit liefd' hebt aen het kruis voor ons te saem geleden!
 Ik ben te vreden dat myn ziel uit 't lichaem scheid
 Tot straffe van myn al te groote aengekleefdheid,
 Met welke ik ben gewoon de schepsels te beminnen.
 'K wil dat myn lichaem word' beroofdvan zyne zinnen
 Tot straffe van 't misbruik der zelve, en ook daer by
 Dat het van ieder met de voet betreden zy
 En dat tot straffe van myn al t'hooveerdig leven,
 Dat het tot spys en aes der wormen word' gegeven,
 Tot boet van d'eigen liefd' die ik tot 'tzelve had
 Dat het in aerde en stof veranderd word', opdat
 Daer door gestraft moog' zyn myn trotschheid zoo vermeten.
 'K wil daerenboven van de menschen zyn vergeten,
 En dat tot straffe van myn ydelheid, en myn

Genegenheid om groot geacht te kunnen zyn.
Ik wil in d'eenigheid van 't donker graf gaen treden,
Voor myn verstrooidheid en onnutte bezigbeden...
In leven of in dood en acht ik geen verschil,
'K begeere maer alleen, ô Heer! dat steeds uw wil
Moog' zyn door my volbragt, en geenzins wil ik vragen
Dat myn wil geschiede, als deze zou mishagen
Of tegenstryden aen den uwen; 'k vraeg alleen
Dat gy my sterken zoudt en troosten in 't geweest
Wanneer ik liggen zal in d'ure van myn sterven!
En zyn op 't punt van straks te moeten 't leven derven,
O goede Jesus! wil alsdan myn leidsman zyn
In dezen doorgang vol van schrik'lykheid en pyn
Verlos my op dien stond, en wil my toch bevryden
Van satans listen, die ons dan komt meest bestryden!
Onz' grootsten vyand, sterk gewapend, bind hem vast
En laet my door zyn magt niet worden aengetast,
Wil van eene eeuwige, en kwade dood my sparen,
Wil my van d'helsche pyn bevryden en bewaren,
En 't geen ik boven d'hel nog schroom en schrik veel meer,
Van uwe gramschap en vermallydyding Heer!
Verleen my op het laetst dat ik de dood moog' sterven
Van de regtveerdigen; en laet my toch verwerven
Uw liefde en vriendschap, en verleen my de genaed
Dat ik tot 't einde toe volherde in goeden staet.
Genade of gratie de grootste der genaden!
Genade die niet hangt van my, of myne daden:
Waer die op zeker wyze ik wel verdienen kan
Zoo door het goed gebruik als medewerking van
Uwe and're gratien die gy my komt verleenen
Door uwe goedheid in myn leven, en met eenen
Door de standvastigheid in d'oefeninge van
De goede werken, en de deugd, zoo veel ik kan.

VERACHTING VAN DE WERELD

Wat is de wereld toch, ô groote God! en wat
Besluit zy in haer zelfs? Wat heeft zy immers dat
Zou kunnen weerdig zyn van myn genegenheden?
Of om d'aenkleiving van myn hert haer te besteden ?
Eilaes! ik vind in haer niet dan begeerlykheid
Des vleesch en oogen, en daerby hooveerdigheid
Des levens, alles is aldaer met vaste reden
Van Salomon verklaerd, bedrog en ydelheden.
De wereld is een zee vol van ontstuimigheid
Geduriglyk ontsteld door de verscheidenheid
Der winden die met veel gebruis malkanderen botsen.
Z'is bovendien vervuld met klippen en met rotsen
Zeer moei'lyk om t'ontgaen hoe zeer men hen toch mydt
En tegen welke men zeer ligt ook schipbreuk lydt.
De wereld is een streek die ligt ons kan besmetten
Vol ongezonde lucht hoe zeer men op komt letten
Men vindt zich menigmael in d'allergrootsten nood,
En in een openbaer gevaer zelfs van de dood.
De wereld is daerby een doolhof, welkers dreven
In hunnen toegang ons veel aengenaemheid geven
Maer welker ommegang en wegen onbekend
Ons komt te leiden tot een afgrond van ellend.
Z'is by een snellen stroom der waet'ren te gelyken
Die door zyn groot geweld de sluizen en de dyken
Komt door te breken, en door zynen sterken vloed
Wegrukt en medesleept al 't geen dat hy ontmoet.
Z'is een verslindend vuer dat dapper uit komt schieten.
'T geen alles steekt in brand en gansch komt te vernieten.
Zy is dan , opentlyk gezeid , in haer geheel
Niet anders, met een woord, als 't regte schouwtooneel
Van alle driften en van allerhande zonden
En ongeregeldheên die konnen zyn gevonden.

De wereld is altyd, ô minnelyke Heer!
Uw grootste vyand, lang gezworen; hare leer,
Haer zedelessen zyn aen d'uwe met malkander,
Gansch tegenstrydig en verschillig d'een aen d'ander;
Zy leert en acht 't vermaek en lachen voor geluk;
Gy acht gelukkig die in weedom zyn en druk.
Zy leert hoe dat alhier veel zorg moet zyn genomen
Om rykdom, goed en geld, en schatten te bekomen;
Gy leert in tegendeel en toont met klaren schyn
Dat geld en rykdom, niet als scherpe doornen zyn
En dat de ryke mensch moet vele zorg besteden
En groote moeit, wil by in 't ryk des hemels treden.
Zy leert ons dat men ook moet zoeken zyn vermaek
En zyne voldoening, en gemak in alle zaek:
Gy leert dat men zich moet verlooch'nen en versterven,
En zich geweld aendoen om 's werlds lust te derven.
Zy leert dat men zich moet verheffen bovenal
En dat men steeds naer staet en ambten trachten zal.
Gy kwaemt in tegendeel aen uw discipels leeren
Dat die, die hoogst wil zyn of allermeest in eeren
Moet hier de minste zyn, en dat hy bovendien
Zich als den dienaer van de dienaers moet aanzien.
En niet alleenelyk en waert gy niet te vreden
Met deze leering, door uw woorden ons t'ontleden,
Of voor te stellen, maer gy hebt met meerder kracht
Zelfs door uw voorbeeld, ons deez' leering aengebragt;
Want als gy waert op d'aerd, waer in bestond uw leven?
Waert gy als vorst of prins geacht of hoog verheven!
Bestond het in de pracht? Voorwaer in anders niet
Als in veel pyn'lykheid, in droefheid en verdriet!
In armoede en gebrek, versmaedheid ende lyden!
Vernedering en veel vermoeidheid t'allen tyden;
Zoo dat gy wel te regt hebt opentlyk verklaerd
Dat gy, en ook uw ryk niet van de wereld waert.
Wat dan gedaen, ô Heer? Wat zal ik toch beramen?
Zal ik wel kunnen u, en ook de wereld t'samen

Behagen? Zeker neen, vervolgens, met veel vlyt,
Heb ik dan myn besluit genomen voor altyd!
'K wil dat de wereld zy aen my gekruist na dezen,
En dat ik ook voortaan aen haer gekruist moog' wezen.
Al haer genoeg, haer eer, haer rykdom, staet en pracht,
En al haer valsche leer, heb ik voor goed veracht.
Haer schatten, haer vermaek, haer eeretitels zouden
Wel kunnen 's menschen hert een weinig bezig houden
En zeer belemmeren; maer zyn toch niet bekwaem
Dit te vergenoegen, door hun' gunsten al te saem.
Het zyn niet anders, om met waerheid uit te leggen,
Als goederen in schyn, of om nog best te zeggen:
Bedrogen schaduwe; ja een waerachtig kwaed,
Hetgeen een ieder moet betuigen vroeg of laet.
De beste gunsteling der wereld moet belyden
Dat al haer gaven maer en zyn voor weinig tyden,
En dat zy allemael in weedom en verdriet
Eens moeten eindigen, en weêr vergaen in niet.
O Jesus! u alleen, ja heb ik uitgelezen
Opdat gy zoudt voortaan geheel myn erfdeel wezen;
Ik wil niet leven meer ten zy voor u alleen
Want gy zyt nu myn God, myn Heer, en anders geen.
'K wil u gehoorzaam zyn. Gy zyt ook daerenboven,
Myn herder dien ik staeg zal volgen en gelooven;
Gy zyt myn meester, naer wiens stem ik luist'ren zal;
Gy zyt myn beste vriend, 'k zal u voldoen in al;
Gy zyt myn koning, ik zal stadig voor u stryden;
Gy zyt myn bruidegom, ik wil ten allen tyden
Aen u vereenigd zyn, zoo lang ik teven zal
Door uwe genade Heer, en namaels bovenal,
Door d'eerlykheid en glans in uw verheven wooning
Die gy ons hebt beloofd, hier namaels tot belooning.
Amen.

GELOOFS-OEFENING

Aenbiddelyke God! oneindelyk in waerde,
Vol eerlykheid en glans! ik werpe my ter aerde,
Met de regtzinnigste en diepste eerbiedigheid,
Hier voor den voet des troons van uwe majesteit,
Belydende u met vreugd' te zyn de hoogste koning,
De Heer der Heeren, die in d'heem'len houdt uw woning:
Die gansch de wereld hebt geschapen door uw magt
Met al wat zy besluit, of ooit heeft voortgebracht.
D'afgoden beelden, by de heid'nen, waerde panden
Van goud of zilver, zyn het werk der menschen handen;
Maer gy, ô goede God! zelf door uw eigen zyt
In wezen, Die, die is, en is geweest altyd.
De reden komt alleen, hier van my t'overtuigen
Al ander leering moet hier voor de reden buigen
Daer is noodzakelyk een eerste wezen, Heer,
Waer van dat alles hangt, en dat ook nimmermeer
Van eenige and're zaak afhangen kan; by dezen
Het blykt dat gy alleen moet zyn dit opperwezen.
'K geloove bovendien, ja houde vast en sterk
Al wat my hier voorhoudt de ware roomsche kerk,
Die van d'apostels af tot op den dag van heden
Door ware cbristenen geloofd wordt en beleden;
Al 't gene zy geloofd houdt ik voor vast en waer
En 't gene zy verwerpt, verwerp ik ook met haer.
Myn wensch en myn begeert is dat ik moog' verwerven
In de gemeenzaemheid te leven en te sterven,
Van al die deze kerk voor moeder nemen aen,
En onder 't zichtbaer hoofd den Paus van Roomen staen.
Dan in 't byzonder, ik belyde daerenboven
Al deez' navolgende leerstukken te gelooven,
Of waerheên, die de kerk heeft altyd voorgeleid
Voor wier bescherming ik tot sterven ben bereid;

Te weten: dat er is een God en dry Persoonen,
De Vader, Zoon en Geest; gelyk zy komt betoonen
En dat die groote God bestierder is van al,
Die alles oordeelt, die het goed vergelden zal,
En straffen zal het kwaed met een opeindig lyden!
'K geloove bovendien, en wil het vast belyden,
Dat Jesus Christus is, in de Dryvuldigheid
De tweede van de dry Persoonen, hier voorzeid;
Die niet geschapen, noch gemaekt, maer van den Vader
Alleen geboren is, ook dat hy is te gader
Waerachtig God en mensch die met zyn Vader heeft
Als God, in eeuwigheid geheerscht en geleefd;
En dat hy ook als mensch en in den tyd verkoren
Uit zyne Moeder Maegd Maria is geboren.
Ja, lieve Jesus, gy zyt zelf en wezenlyk
De eigen Zone Gods almagtig en gelyk.
Onsterff'lyk eeuwig en bezittende al de trappen,
Met uwen Vader van de godd'lyke eigenschappen.
Gy zyt de Christus, door Gods zalving uitgemaekt,
De ware God van God; volmaekt ook van volmaekt,
'T waerachtig licht van licht, en de zoo lang verwachte
Messias, welks aenkomst men hier, zeer lang betrachte;
Die op de wereld kwaemt om ons door uwe wet
En leering, onderwys te geven, en ons met
Uw deugdig voorbeeld al te samen moed geven
En door uw' dood ons af te koopen tot het leven;
Om ons te maken ryk door uw' verdiensten baet,
En om ons t'heiligen door d'hulp van uw genaed;
Om ons volmaektelyk gelukkig eens te maken
Door uwe glorie! wy hopen te geraken ...
De vurige begeert der Patriarchen tal
Ook de voorzeggingen van uw Profeten al
Uw uiterste heiligheid en uwe zuiv're leering;
De wonderwerken al, welke gy tot bekeering
Der volk'ren, liet geschiên; het wonderbaer beleid,
Waer mede uwe kerk gesticht wierd en verbreed;

D'ontelb're menigte der kloeke martelaren
 Die tot bevestiging gansch onverwinbaer waren;
 Dit al betuigt ons klaer de waerheid, lieve Heer,
 Van uwe zending en van uw' verheven leer.
 'K geloof ook dat de ziel des menschen nooit zal sterven,
 En dat men zonder Gods genade te verwerven,
 Niet kan voltrekken 't werk van zyne zaligheid.
 Ook dat er in de kerk, door Christus toebereid,
 Genadebronnen zyn (of sakramenten) zeven
 Die ons bijzonder hulp en heiligmaking geven.
 'K geloof ook, Jesus, ('t welk de kerk ons klaer belydt)
 Dat gy zelf wezenlyk ons tegenwoordig zyt
 In 't Heilig Sakrament des Autaers, waerd geprezen!
 Dat daer uw lichaem en uw heilig bloed! by dezen
 Uw ziel en godheid, al te saem verborgen zyn;
 En dat wie u ontvangt met eenen valschen schyn,
 Ofwel onweerdiglyk in plaets van hulp of voordeel,
 Eet en drinkt zyn eigen verdoemenis en oordeel!
 'K geloove vast al deez' geheimen, hier vermeld,
 En ook alle and're die de kerk ons hier voorstelt;
 Mits het de woorden zyn door uwen mond gesproken,
 Hoe meer diepgrondig, hoog verheven en gedoken,
 Hoe meer dit alles met uw wezen evenaert,
 En ook hoe veel te meer behagen het my baert
 Die te gelooven, om door deez' gelegenheden
 Volmaekter u te doen een offer van myn reden.
 Gy zyt de waerheid, Heer, die nimmermeer en liegt,
 Die nooit bedrogen wordt, noch iemand en bedriegt,
 Gy zyt de waerheid zelv', en 'k zou om deze reden
 Veel eerder twyfelen aen de bestandigheden;
 Myns eigen wezens als ik immer twyf'len zoud
 Aen 't minste punt dat ons 't geloove hier voorhoudt.
 De waerheid is zoo groot, zoo vast en zoo verheven
 Van onzen godsdienst; van Gods woorden zoo beschreven
 Als onbeschreven zelfs, dat een Richardus zegt,
 Navolgens zyn gepeins, dat men met alle regt

En met betrouwen, in 't laetste oordeel zoude mogen
En kunnen zeggen: Heer, is't dat wy zyn bedrogen
Of dat er doling is in 't geen gy hebt gezeid,
Gy zyt het die ons hebt bedrogen of misleid.

* * *

DANKZEGGING AEN GOD

OVER AL ZYNE WELDADEN

O goed' en heil'ge God! hoe zal ik ooit myn leven
Eens kunnen (naer waerdy) beantwoordinge geven,
Of hoe zal ik voldoen aen het oneindig goed
'T welk gy my hebt verleend en dagelyks nog doet?
Hoe zal ik mynen pligt ooit kwyten ofte boeten
Van de verbindtenis die ik u zoude moeten
Betoonen, voor zoo veel genade en liefde daên,
Die ik tot nu toe heb van uwe hand ontfâen.
'K en weet geen middel dan van u geheel myn leven
Daer voor erkentenis en d'hoogsten dank te geven.
'T is 't gene dat ik doe van dezer uren af,
En 't welke ik ook wil doen tot dat ik dale in 't graf.
Ik dank u, lieve Heer! in 't algemeen (met reden)
Van 't overvloedig goed 't welk gy aen my tot heden
Gedaen hebt en nog doet, ter aller uer en tyd;
Alsook van al het kwaed waer gy m'hebt van bevryd.
Als in 't byzonder, ik bedank u, daer beneven
Dat gy my uit het stof gebragt hebt tot het leven,
En my hebt voorgesteld aen 't eindeloos getal
Van and're schepsels, en den Heer gemaekt van al.
Welk onbepaald getal van schepselen na dezen
Voor eeuwig al in niet veranderd zullen wezen,
Dewelke u hadden meer en beter dienst gedaen,

Dan ik die tegen u heb dikwils opgestaen,
En door de zonde aen u kwam veelyds tegenstreven.
Ik dank u ook met regt dat gy my in het leven
Tot nog toe hebt bewaerd; en dat gy bovendien
My zoo veel teekens hebt gestadig laten zien,
Van uw bescherming in de droevige gevaren.
Daer ik my vond en daer gy my kwaemt af bewaren.
Ik dank u ook dat gy in menig voorgeval
My hebt doen dienen door een eindeloos getal
Van uwe schepsels; en van t'hebben my gegeven
De wereld gansch, en heel gedurende myn leven,
Om te voorzien aen myn' noodwendigheden al,
Dat meer is, ook tot myn' voldoening by geval.
Wat gunste van my door uw bitter dood en lyden
Verlost te hebben, Heer! en gansch'lyk te bevryden
Van 's duivels slaverny en van de helse pyn
Waer dat ik door de zond' kwam pligtig van te zyn.
Wat gunste dat gy my hebt laten zyn geboren
Van deugdzaame ouders, goed van leven, naer behooren,
En in de ware kerk, waer buiten nu gewis
(Gelyk gy zelve leert) geen zaligheid en is.
Wat gunste, daer ik was, niet d'erfzonde aengeboren
Een kind van gramschap, dat moest eeuwig gaen verloren;
Dat gy door 't doopsel my zelf aennaemt voor uw kind
En waren erfgenaem ten uitersten bemind.
Wat gunste, wat genaed' en heb ik niet bekomen
Toen gy door 't vormsel my versterkte en kwaemt vervromen
Met uwen waren geest! om dus te zyn bekwaem,
In de vervolging meest, tot stryden voor uw naem.
Wat gunst ook dan van my te hebben in de plasschen
Van uw genade bad, der biechte rein gewasschen,
En van my duizendmael te hebben ook gevoed
Met 't vleesch van 't zuiver lam; en met zyn heilig bloed.
Wat zal ik u, ô Heer! doch immer wedergeven
Voor al den troost dien gy, gedurende myn leven
Gestort hebt in myn hert? Voor 't menig goed vermaen

En heilige inspraek die g'hebt aen myn geest gedaen?
Voor zooveel zonden ook die gy my hebt vergeven?
Voor de verduldigheid en goedheid daer beneven
Van dat gy my zoo lang verwacht hebt met geduld
En kwaemt vergeven al myn boosheid ende schuld.
Eene eeuwigheid, o Heer! zou veel te weinig wezen
Van lof en dankzegging daer voor aen u bewezen:
Een leven waer te kort om binnen zulken tyd
U ook te minnen, zoo gy minnenswaardig zyt;
En om t'erkennen al de weldaên daer beneven
Die gy my hebt gedaen gedurende myn leven.
Ja byaldien dat ik zoo vele levens had
(Om te besteden al tot uwen dienst) als dat
Ik dagen ging voorby gedurende myn leven,
Ik zou dit allemael ten besten moeten geven
Tot uwer eer en lof! doch ik en heb maer een,
'T welk door veel titels, aen u toebehoort alleen;
En 't welk ik byna geheel besteed in zonden,
In u te tergen en vergrammen t'allen stonden:
Ik draeg hetzelve u op, hoe slecht het immers zy
En hoe ellendig, Heer! verhopende dat gy
Hetzelve ontvangen zult in ware erkentnisse
Voor al uw goedheid, en tot danksgetuigenisse
Van al de weldaên die ik ooit van u ontving,
En opdat ik aen u zoud myne dankzegging
Nog aengenamer en van meerder weerde maken
(Om by dien middel tot myn oogwit te geraken)
Ik voege deze aen die van Onze Lieve Vrouw,
Aen die der Engelen en Heiligen getrouw;
En ook aen die van de regtveerdigen der aerde ...
Gebenedyd myn ziel den Heer en God van waerde!
Vergeet de gunsten nooit die gy in overvloed
Van hem ontvangen hebt, en 't menigvuldig goed!
En houd niet op van hem te danken en te loven,
Niet met den mond of tong alleen, maer daerenboven
Uit 't diepste van uw hert! roep uit en zing: altyd

Moet zyn des Heeren naem door my gebenedyd.
O goedertiere God! ik moet nog eens herhalen
Dat ik ben onbekwaem myn schuldpligt te betalen
Van dankzegginge voor uw goedheid en genaed'
Ontvang myn goeden wil in stede van de daed.

* * *

OEFENING VAN HOPE

Wat is er wat ik kan (in de hemel en op aerde)
Begeeren dan van u (die d'hoogste zyt in waerde)
Eens voor zlle eeuwen te bezitten? O de God
Van gansch myn hert en ziel! myn eenig hoogste lot.
G'hebt my tot uwen dienst en heel voor u geschapen;
Dus zal myn droevig hert nooit ruste kónnen rapen
Tot dat het ruste in u, die 't zelve op eenen stond
Alleen verzaden en gelukkig maken kondt.
'T is naer dit groot geluk dat ik dus kom verlangen
En dat ik vastelyk mag hopen eens t'ontvangen
Door uw genadig' hulp. Ja Heer, ik hope dat
Ik u bezitten zal hierna in 's hemels stad!
En ik verwacht met een zeer goed en vast betrouwen
Van u daer aenschyn zelfs aen aenschyn eens t'aenschouwen,
U daer te loven en t'aenbidden vol van min
Met blyde dankzegging, alle eeuwen uit en in.
Ik zal u zien, ô God! ik zal u zien en loven,
O schoone menschheid, van myn Jesus daerenboven!
'K zal iederen persoon van de Dryvuldigheid
Daer zien in vollen glans in hoogste waardigheid.
Ik zal daer zien, ô God! uw gansch oneindig wezen,
Niet slechts ten deele, maer volmaekt en nooit volprezen!

Gelyk gy zeJve zyt. Het voorhang (of gordyn)
Zal dan verschuiven, en als weggenomen zyn.
Die duist're wolk die zal dan teenemael verdwynen
Opdat dit alles klaer my mag voor oogen schynen.
'T geloof en hope zal dan einden, te geval,
De liefde maer alleen slechts overblyven zal;
Maer eene liefde heel volmaekt, en die is machtig
My t'hechten vast aen u, zoo inniglyk en krachtig,
Als eenig schepsel aen zyn Schepper immermeer
Vereenigd wezen kan door liefdebanden teer!
'K beken, zoo groot een gunst te wezen gansch onweerdig
Van in te treden of van zelfs my t'hóuden veerdig,
Om in dat hemelsch schoon Jerusalem te gaen,
Waer niets onzuiver of besmet zal zyn ontvaên.
'K beken my zelfs niet waerd hier d'aerde te betreden
En ik verdien niet eens myne oogen (van beneden)
Te slaen ten hemelwaert! ter oorzaak van 't getal
Van myne boosheên en ook van myn zonden al,
Die my zyn boven 't hoofd gewassen met de jaren
En als een zware last my drukken en bezwaren.
Ik heb ook reden van te vreezen alswanneer
Dat ik myne oogen op myn ned'righeid sla neer.
En die dan heffe tot uwe opperste hoogheids krachten
Die ik heb durven en versmaden en verachten
Ja dikwils om een niet, ten minsten om een zaek
Van klein belang, om een oneerelyk vermaek,
Na zoo veel gunsten en genaed' van u genoten...
Ik schroom wanneer ik denk en overpeis den grooten
En eindeloozen haet dien gy ten allen stond
(En zelden ongestraft) komt dragen tot de zond!
Die schrikkelyke wraek doet my met reden schromen
Die gy zoo dikwils op de zondaers hebt genomen;
Maer schoon dat ik my vind van d'eene kant ontsteld
Door uw regtveerdigheid, ik word met meer geweld
Van d'ander kant getroost, versterkt en heel blymoedig,
Wyl uw bermhertigheid is groot en overvloedig!

Gy zyt myn vader, en de beste vader Heer
Van alle vaders die my mint met liefde teêr,
Gy wilt de dood niet van den zondaer, maer zyn leven
En dat hy zich bekeer, gy wilt zyn schuld vergeven.
Ja boven al uw werk zich uw genade uitspreidt,
En d'aerde is gansch vervuld van uw bermhertigheid.
Gy zyt regtveerdig, ô myn God! doch t'onzer voordeel,
Want uw bermhertigheid die overtreft uw oordeel,
Gy zyt de vader der bermhertigheid altyd,
De God van allen troost, de Heer die 't al verblydt.
'K en zal dan nimmermeer ophouden van te hopen
In u, ô goede God! die staeg hebt d'armen open
Om my t'ontvangen in genaed! zoo veel te meer
Steunt myne hoop op u vermits gy ons zoo zeer
Uitdrukkelyk beloofd hebt, nimmer te verlaten
Zoo byaldien dat wy de zonde willen haten,
Ja gy verzekert ons door uw profeten al
Dat op dien oogenblik waer dat een zondaer zal
Zich keeren weer tot u, dat gy ten zelfden stonde
U keeren zult tot hem, zoo ras als hem de zonde
Komt te berouwen, dat gy aenstonds zyne schuld,
Al zyne boosheid, al zyn kwaed vergeven zult.
Dat op den eersten zucht, dat op het eerste kermen,
Van zyn vermorzeld hert, g'u aenstonds zult ontfermen,
En antwoord geven aen zyn stem hoe gy begeert
Nooit te verstooten een bedroefd ootmoedig hert.
Ik ben ook wel bewust hoe dat gy daer beneven
Den eigen oorsprong zyt van heel en gansch myn leven,
Dat ik het werk ben van uw handen, lieve Heer!
De blaes van uw mond, de zucht uws herten teer,
De prys van 't dierbaer bloed, ja van de dood en 't lyden
Van uw lieven Zoon! 't welk my moet gansch bevryden.
O lieve vader, ach! God van bermhertigheid
En sla uw' oogen niet op myne need'righeid;
Maer werp ze op uw Zoon, gehecht aen 't kruis gestorven
Uit myner liefde, alwaer by heeft by u verworven

Verzoening en genaed. De stemme, lieve Heer,
Van zyne wonden, roept veel sterker en veel meer
Als myner boosheên stem, zy komt u te verwekken
En heeft veel meerder kracht om over my te trekken
Uw muntende genaed, dan dat myn' zonde spraek
Heeft kracht om over my te trekken uwe wreak.
Ik ben, 't is waer, aen uw regtveerdigheid veel schuldig,
Maer ik betael u meer, hoe groot en menigvuldig
Dat myne schulden zyn, dan ik u scbuldig ben.
Toen ik u 't dierbaer bloed kom op te dragen, en
De schuldvoldoening al van d'hemel afgezonden!
Myn Zaligmaker al zyn lyden, bloed en wonden.
Hoe groot, hoe leelyk en hoe menigvuldig dan
Dat ooit de boosheid van myn misdaên wezen kan.
Zy komt my evenwel niet gansch oneindig schynen,
Maer zulks is de verdienst van Jesus bloed en pynen;
My schuilende dan in de wonden en in 't bloed
Van Jesus-Christus 'k zal bevryd zyn en behoed.
Van uwe straffend' hand, en 'k zal ontgaen de slagen
Van uwe gramschap die ik wel verdien te dragen:
Dus hoop ik meer te regt op uw bermhertigheid
Dan ik te vreezen heb voor uw regtveerdigheid.

* * *

OEFENING VAN LIEFDE TOT GOD

O welbeminde God! myns herten, ziel en zinnen!
Hoe komt het dat gy my gebiedt u te beminnen?
Kan in de wereld zyn zoo groot geluk en goed
Als u beminnen? Als 't gebod dat gy my doet?
Kan men een grooter kwaed of ongeluk verzinnen
(Ter wereld ooit) dan 't geen van u niet te beminnen?

Kont gy my dreigen met zoo groote ellende of plaeg
 Als my te weigeren dat ik u liefde draeg?
 Wat middel is er, of hoe zoude ik kunnen laten
 Te minnen eenen God die goed is boven maten?
 Een God die ons heeft van alle eeuwigheid bemind
 Gansch zonder baetzucht en zeer teerelyk gezind?
 Een God die ons bemint standvastelyk en veilig!
 Ja eenen goeden God die is oneindig heilig!
 Oneindelyk volmaekt! en die ons t'allen stond
 Ontelb're weldaên en genaden heeft gejongd?
 Een God de welke ons wil (onder and're zaken)
 Met hem eens zalig en gelukkig, heilig maken!
 En ondertusschen ik bemin u niet naer regt
 O God van goedheid en genade! ik ben zoo slecht
 Dat ik vol vuer my voor de kranke schepsels houde
 En gansch van ys tot u, vol traegheid ende koude.
 In plaets dat in uw' min myn hert zou vlammen, ach!
 Ik houd niet op van u te tergen t'allen dag
 U te verbelgen; ja u dikwils te verlaten,
 O bron des levensvocht! om uit besmeurde vaten
 Of modderbakken te gaen drinken alwaer niet
 Een druppel vocht is die myn dorst kan blusschen, ziet,
 Maer 't is gedaen, ô Heer! ik stel nu vast te wand'len
 Heel and're wegen, en op and're wys te hand'len;
 Wee aen de duisternis waer in ik lag verblind!
 Wee aen den tyd waerop ik u niet heb bemind!
 Wee myne onachtzaamheid, myn dwaesheid en ellende!
 Wee aen den tyd, zeg ik, waerop ik u niet kende!
 'K heb u te laet gekend, o schoonheid die altyd
 Zoo oud als nieuw zyt, ja wiens luister nimmer slyt!
 'K heb u te laet bemind, ô schoonheid minnensweerdig
 En staeg veracht, hoewel tot onzer liefde veerdig ...
 O God van liefde! zie 'k min u van nu voortaan
 Uit heel myn hert, uit al de krachten die gy aen
 Myn ziele gaeft, in 't kort uit alle myne zinnen,
 En ik wil u geheel myn leven lang beminnen;

Omdat gy in uw zelfs zyt 't allerhoogste goed,
Dat my geschapen hebt en dagelyks nog doet,
Zoo vele teekenen van liefde en van ontferming!
Gy die myn steunsel zyt, myn sterkte, myn bescherming
En myne zaligheid , u die de plaets bedient
Voor my, van vader, en van broeder, ook van vriend,
Van meester, leidsman en van al; om 't kort te maken
Ik zeg nog eens ik min u meer dan alle zaken
O Heer ! gy weet het wel; ik min u vuriglyk
Mits hy alleen maer dient bemind te worden; ik
Zou willen u, ô God! uit gansch myn ziel en zinnen,
Zoo zeer getrouwig en standvastiglyk beminnen
Als gy verdient bemind te worden; eilaes! maer
Mits dit aen my en aen de schepsels al te gaêr
Is gansch onmogelyk; aenveerd doch met behagen
De liefde die ik u bekwaem ben op te dragen,
En opdat deze aen u mag meer zyn aengenaem
Vervoeg ik die, ô Heer! aen al de liefde te saem
Die d'Engels, d'Heiligen, en al de goede menschen
Ooit hadden en alsnog zyn hebbende, myn wenschen
En wil is van te zyn geheel aen u, en gy
Myn welbeminde, zy ook teenemael aen my!
Wat eere, wat geluk kom ik daer door verwerven!
Ik zou dit voordeel noch die gunste, willen derven
Om al de kroonen en de goederen te gaêr
Van heel de wereld te bekomen, ver van daer.
'K ben ryk genoeg als ik uw liefde mag genieten
En uw' genadige hulp, geen last zal my verdrieten.
Een vrage maer alleen en vraeg ik, lieve Heer,
En dat is deze: dat ik immers nimmermeer
Zoo ongelukkig zy van my te zien berooven
Van dezen waerden schat, die alles gaet te boven!
'K wil liever sterven, dan verliezen uwe min.
'K en wil maer u alleen meer hebben in myn zin,
'K en wil niet buiten u, meer wenschen noch begeeren!
'Ik wil myn vleesch en bloed gansch in uw min verteeren

Krank schepsel als ik ben, gansch magteloos en teer!
Ik heb u anders niet te geven, liefste Heer!
Dan myne liefde alleen, vermeerder ze alle dagen
En maek ze weerdig van die aen u op tedragen;
Ik zoude wenschen van te mogen zyn bekwaem
Om iet gewigtiger 't welk u waer aengenaem
Voor u te werken; 'k zoude ook wenschen uit myn handen
Aen u te kunnen doen veel grooter offeranden;
Maer zulks, eilaes! is verre buiten myne magt,
Verzuchten, kweelen, om uw' liefde dag en nacht,
(Geheel myn leven lang) met hert en al myn zinnen!
Ja sterven, om u nog volmaekter te beminnen
Dan in den hemel! daer is al hetgeen ik kan,
En al wat ik begeer, voor nu en voor alsdan...
In deze liefde wil ik leven ende sterven,
Om voor alle eeuwigheid uw liefde te verwerven
In 't ander leven; daer 't geloof en ook de hoop
Door het beschouwen en genieten, hunnen loop
Dan zullen eindigen. Myn hert is vol verlangen
Om u aldaer met lof, en blyde dankgezangen
Tot inder eeuwigheid t'aenschouwen in de vreugd
Die gy uw minnaers geeft, tot loon van hunne deugd.

* * *

OEFENING VAN LIEFDE TOT JESUS

O Jesus! eindeloos, ja boven al onz' wenschen
Beminnelyk! gy zyt de schoonste aller menschen!
Gy zyt de grootste vorst, of koning en daerby
Gy zyt de teerste ook van alle vaders, gy
Zyt ver de trouwste vriend dien men kan ooit bekomen

En de volmaekste zelfs van al de bruidegommen!
Gy zyt de vlytigste en onvermoeidste van
De herders allemael, die men ooit vinden kan.
'T is gy die overal myn' noodelyke zaken,
Met alle neerstigheid, zoo vlytig komt te waken:
'T is gy die my bestiert door uwe wysheidskracht
En 't is ook gy die my behoedt door uwe magt;
'T is gy die my, naer wensch, komt altyd te geleiden
In vruchtbare, aengename en in zeer vette weiden,
In welke dat ik vind een vollen overvloed
Van vreugd en blydschap en van allerhande goed;
'T is gy die in myn hert doet vloeijen, ondertusschen
Fonteinen, levensvocht, om mynen dorst te blusschen;
'T is gy die my geneest van myne ziekten, en
Die my beschermt wanneer dat ik bestreden ben;
Die my vertroost als ik bedroefd ben of verlegen,
Die, als ik dool, my zoekt en brengt op regte wegen;
Gy zyt uit 's hemels troon voor my gedaeld en gy
Hebt de natuer aenveerd van eenen mensch, voor my.
Gy wierdt een kind voor my, ellendig vol bezwaren
Gy hebt voor my gevrocht hier dry en dertig jaren
G'hebt alle slach van pyn, van lasten en van smaed
Voor my geleden en vervolging, vroeg en laet.
G'hebt allemael uw bloed voor my gestort ten besten
Niet een druppel, van den eersten tot den lesten,
Die niet en is aen my. Geen doorn in uwe kroon,
Geen wond in gansch uw lyf, geen laster, smaed of hoon,
Niet eene zucht van 't hert; geen oogenblik in 't stryden
Van uwen doodstryd! ook geen pyn in al uw lyden
Die my niet toebehoort, gy zyt daer toe bereid,
Indien het noodig waer tot myne zaligheid,
Nog eens te lyden, en nog eens voor my te sterven,
G'hebt altyd uw gezigt op my, waer ik mag zwerven,
En gy gebiedt zelf aen uw' Eng'len hier op d'aerd
My te verzellen, opdat ik mag zyn bewaerd
Alom, gevolgd, beschermd, getroost en onderwezen

En dat ik zou door hun bezorgd in alles wezen.
 Gy mint my meer dan ik myn eigen zelve min;
 Gy klopt staeg aen myn hert waer gy wilt treden in
 Omdat te maken heel gelukkig: en met eenen
 Het zelve voor altyd aen 't uwe te vereenen.
 Gy vraegt my, en gy bidt dat ik het u voor goed
 Zou willen geven, g'hebt uw leven en uw bloed
 Gegeven allemael om 't zelve te bekomen;
 Zal ik dan niet met regt en reden zyn genomen
 Voor onregtveerdig en ondankbaer gansch en heel
 Zoo ik 't u weiger, of u geve maer een deel?
 Wat middel is er dan dat ik met al myn zinnen
 O minnelyke Heer! u niet en zou beminnen?
 U, andermael gezeid, die my ten allen tyd
 Zoo goede vader, en zoo groote koning zyt?
 Zoo goede herder? Zoo getrouwe vriend! by dezen
 Ja ook een meester zoo zoetaerdig, nooit volprezen!
 Zoo schoone alsmeê ook een volmaekte bruidegom;
 Moet gy dan aen myn ziel niet wezen wellekom?
 En dies, niet tegenstaende al deez' hoedanigheden
 Myn Zaligmaker, ach! ik min u niet naer reden,
 Ik peinze nooit op u, ik doe voor U schier niet,
 Of is't dat ik u min ten is, gelyk gy ziet,
 Maer zeer lafhertiglyk; ten is maer met den monde
 En onvolmaekt, ten is niet uit des herten gronde
 'T is maer ten halve, ja t'en is maer in den schyn
 Niet in der waerheid, zoo het behoeft te zyn.
 Maer 't is gedaen, ô Heer! welaen myn welbeminde
 Ik voel het minnevuer geheel myn hert verslinden;
 Gy hebt myn hert gekwetst, dus wil ik u voortaan
 Ook liefde (wel met regt) voor liefde geven gaen,
 En u standvastiglyk, u mynen God beminnen,
 Myn liefde, mynen al! gy raekt myn hert van binnen;
 Ik zal u bovenal beminnen, niet alleen
 Om al de weldaên en de gunsten in 't gemeen
 Die gy in overvloed my altyd hebt bewezen,

Maer bovendien omdat gy, om uw eigen wezen
En eigen zelven, al de liefde weerdig zyt.
'K zal u, ô lieve Heer! beminnen t'allen tyd.
Uit heel myns herten grond, uit allemael de krachten
Van myne ziel en hert, uit alle myn gedachten.
Ik zal u eeniglyk volmaekt beminnen dan
Mits gy alleen maer ook myn hert verzaden kan;
En 'k zal u vuriglyk beminnen daer beneven
En onophoudelyk, zoo lang als ik zal leven
'K zal u beminnen in den tyd, en ben bereid
U te beminnen ook tot inder eeuwigheid.
Geen schepsel zal er ooit bekwaem zyn my te scheiden
Van u, ô lieve Heer! of van my af te leiden
Daer ik verliezen zou de brandende begeert
En liefde die ik heb tot u, uit heel myn hert.
Ik ben bereid met u te gaen tot in den kerker
En zelfs tot in de dood myn liefd' (hoe lang hoe sterker)
Maek my bereid voor u te sterven t'allen tyd
Die door uw goedheid, eerst voor my gestorven zyt!
Myn wensch en myn begeert is van te mogen sterven
In uwe liefde alleen: laet my die gunst verwerven,
En is zulks mogelyk, of kan het immers zyn
'K wil voor u sterven, zelfs alleen door minnepyn.

* * *

OEFENING VAN LIEFDE TOT DEN EVENNAESTEN

'T is my bekend, en 'k weet, ô Heil'g en groote God!
Hoe 't grootste en teerste, ja 't byzonderste gebod
Van uw' geboden al, is: van u te beminnen
Uit heel myn hert en ziel, myn kracht en al myn zinnen.

En dat het tweede, 't welk aen 't eerste, in zynen zin
Gelyk is, ook bestaet dat ik myn naesten min
Gelyk myn eigen zelfs. 'T is ook by my geweten
Dat heel de wet en daer benevens de profeten
Besloten is in deez' geboden alle beid,
En dat ik niet kan doen tot myne zaligheid,
Dan arbeid vruchteloos, van al wat ik beginne,
Zoo ik myn naesten niet opregtelyk beminne.
Al ware ik zoo vernuft in spraek, konst en in tael
Dat ik de talen spraek der mensen allemael;
Ja ook de talen zelfs der Engelen by dezen
Heb ik de liefde niet, ik kan niet anders wezen
Dan klinkend koper, of een galmende cimbael;
Al ware ik ook begaefd met der Profeten tael,
Dat ik 't toekomende kon zeggen aller dingen
Al kwame ik alle de geheimen te doordringen
Door myn vernuft begryp; alware het zaek ook dat
Ik zoo volmaekt geloof en vast betrouwen had
Tot het vervoeren en verzetten zelfs der bergen!
Heb' ik de liefde niet dit alles zyn maer dwergen;
Ik ben niet anders zelfs dan eenen niet met al
Ontbreekt de liefde in my, eilaes! t'ontbreekt er al.
Al deelde ik al myn goed in 's armen menschen handen;
Al leverde ik myn lyf om 't zelve te verbranden!
Heb ik de liefde niet; hoe zwaer dat ik my pyn,
Dit allemael en kan my niet gediensig zyn.
'T is door de liefde die wy hebben tot malkander,
O God van liefde, dat men d'eene kent uit d'ander,
Te weten: die dewelke uw kinders zyn en die
Dewelke kinders zyn van 's duivels slaverny.
Indien dat wy opregt malkanderen beminnen
Gy mint ons ook volmaekt, en blyft in ons van binnen
Maer die dewelke zegt: ik min u ô myn God
En die zyn broeder haet (gansch tegen uw gebod)
Die is een logenaer; want hoe kan by verzinnen
Daer by zyn broeder dien hy ziet niet wil beminnen,

Dat hy zou u, ô God, beminnen wien hy niet
En wil gehoorzaam zyn, en wien hy niet en ziet?
Hoe zou by u ô Heer! opregt beminnen konnen
Ten zy dat hy daer by beminnen wil den gonne
Gy van alle eeuwen hebt zoo teederlyk bemind.
De liefde die gy draegt, en die m'in u bevindt
Tot alle menschen, die moet ook de regel wezen
Van myne liefde. Gy hebt die als uitgelezen
Uit lout're liefde alleen, getrokken uit den niet,
En t'allen tyde zeer bemind, gelyk men ziet;
Want 't was uit liefde alleen die gy hun woudt betoonen
Dat zich de tweede der Dryvrouwdige Persoonen
(Des Vaders eeuwig woord) hier aengenomen heeft
Het menschelyk geslacht, en met ons heeft geleefd.
'T was ook tot hunner liefd' dat hy hier al zyn dagen
Veel ongemakken en ellenden heeft verdragen.
Dat hy zoo menig reis met moeite kwam nemen aen
En zoo veel pynen heeft en kwelling onderstaen;
Dat hy zyn duerbaar bloed voor hun alleen ten besten
Van d'eersten druppel heeft vergoten tot den lesten.
O zoete God! ik zie d'onredelykheid aen
Van mynen handel, ik kan voorts niet wederstaen
Aen het gebod dat gy my oplegt; en daer beneven
Aen zulk schoon voorbeeld, dat my Jesus heeft gegeven
Maek dan (zoo bid ik u) dat ik voortaan met vlyt
Myn liefde schikken mag naer d'uwe t'allen tyd.
Stort een volmaekte liefde in my tot alle menschen,
Ontvonk myn hert door min (zulks is myn wil en wenschen),
Want 't is onmogelyk u te beminnen ziet
Heb ik de ware liefd' ook tot myn naesten niet;
En ik verdien zelfs niet dien waerden naem te dragen
Van christen, en ik zal u grootelyks mishagen
Is't dat ik niet opregt uit herte, ziel en zin
Myn evennaesten als myn eigen zelve min.
O Heer! neem weg myn hert verhard gelyk de steenen,
En wil my in de plaats een hert van vleesch verleenen,

Om mynen evenmensch met liefde en vlytigheid,
Te helpen, waer ik kan, in zyn noodwendigheid.
Geef m'een gevoelig hert, hetwelk ten allen tyden
Werk' tot zyn voordeel (en niet zonder medelyden)
Hem zeer goedhertig troost in ongemak en druk
En in al 't geen hem dreigt van eenig ongeluk.
Geef my een hert, ô Heer! zeer zoet en zeer liefdadig
Om hem t'aenzien gelyk myn broeder zeer genadig,
Om te verdragen zyn gebreken en om al
Zyn krankheên (en met een zyn feilen by geval)
Te verontschuldigen, ook om myne haestigheden
En gramschap tegen hem, te toomen naer de reden
My wederhoudende van eenen bitsen moed,
Als ik my vind getergd, maer keerende al in 't goed
'K wil in 't toekomende, ja van nu af beginnen
Myn evennaesten als myn eigen zelve minnen,
Om uwe liefde, ô Heer! die 't my belast heeft, en
Om dat hy is uw beeld, gelyk als ik ook ben;
Omdat hy is, als ik, geschapen, met betrouwen
Van u voor eeuwig te bezitten en t'aenschouwen
Omdat hy, ook als ik, is met het dierbaer bloed
Van Jesus afgekocht; en mits gy wilt voor goed
Dat ik hem zoo bemin geef Heer, om hier te samen
Genadige hulp, en hier na het eeuwig leven. Amen.

* * *

OEFENING VAN LIEFDE TOT ONZE VYANDEN

'T is niet alleen genoeg, en God wil niet gehengen
Dat men om het gebod der liefde te volbrengen
Hem zal beminnen en beminnen ook degeen
Die ons beminnen, en ons goed doen slechts alleen.
Neen want de liefde van het christendom is anders
Wy zyn verbonden te beminnen al malkanders.
Zelfs die ons vyand is, want Jesus-Christus heeft
Terwyl dat hy op d'aerd hier heeft als mensch geleefd
Hier van ons een gebod en voorbeeld willen geven
Bemin uw vyand en hun die u tegenstreven.
Zegt deze minnaer van de liefde ons tot vermaen
Doe goed aen die denwelke u haten en versmaën
En bid voor die, die u vervolgen ende last'ren
Opdat gy u niet van uw erfregt laet verbast'ren
En dat gy kinders mogt van uw vader zyn
Die in de hemel is, en die zyn zonneshyn
Laet opstaen voor den goede en even voor den kwade
Indien (voegt nog daerby, die vader der genade)
Gylieden maer bemint die u beminnen, wat
Vergelding zult gy daer voor hebben? Doen ook dat
De publikanen niet? En zoo gy maer komt groeten
Uw broeders slechts alleen, wanneer die u ontmoeten
Wat doet gy daer in meer dan men van and'ren ziet?
En doen de heidenen dan ook het zelve niet?
O Jesus! geveer van zoo goddelyke wetten
Hadt gy een klaerder wet hier op ons kunnen zetten?
Maer gy waert daer meê niet te vreden, lieve Heer,
G'hebt ons tot voorbeeld zelf hier in gediend nog meer,
Opdat wy al gelyk uw stappen zouden volgen.
Wanneer ô Jesus! dat wy zondaers, en vervolgens
Uw vyand waren, g'hebt voor ons, door 't joodsch gespuis,

Wel willen lyden, en ook sterven aen het kruis!
Wanneer men u met smaed belastte, niemand hoorde
Dat gy geantwoord hebt met smaed, of u verstoorde
Wanneer men bovendien u zeer mishandeld heeft
Gy doet geen dreiging; maer gy zeer gewillig geeft
U in de handen van dien, die uw onregtveerdig
Gevonnist heeft. Gy gaeft uw lichaem ook zeer veerdig
Aen die het sloegen; ja gy keerde 't aenzigt niet
Van die met spouwsel en met slyk bedekten, ziet
Men heeft u als een schaep gezien ter slagbank leiden
Doch schoon uw vrienden u beklaegden en beschreiden
Gy opent nooit uw mond, en hebt u niet verweerd
Maer stond gelyk een lam dat stom staet voor die 't scheert
Wanneer gy uwen mond geopend hebt by stonden
(O goddelyk Lam! hetwelk dat wegneemt 's werelds zonden),
'T is maer geweest om ons nog meer te toonen wat
Voor liefde gy hebt tot uw vyanden gehad:
'T is maer geweest om uwen allerliefsten vader
Te bidden (zeg ik) voor de beulen allegader
Die u zoo schandelyk en met zoo wreed gedruis
Mishandeld hebben en genageld aen het kruis.
'T en is ook maer geweest om hun dus allegader
Te verontschuldigen voor uwen lieven vader,
'T is maer geweest om uit te roepen (tot verzoen)
Vergeef het hun, want zy niet weten wat zy doen.
O liefde buiten maet van Jesus nooit volprezen!
Hoe onbegrypelyk zyt gy en uitgelezen.
O goddelyke en ook zoo goede meester, zal
Ik kunnen weigeren van te beminnen, al
Myn vyanden? Daer gy zoo streng gebod komt geven
En naer het krachtig en goed voorbeeld van uw leven
Ach! ik zou moeten dan gansch eigenzinnig zyn
Om niet te minnen, of te minnen maer in schyn)
'T geen gy, ô Heer! meer dan u zelve komt te minnen
'K wil dan, van stonden aen hier toe met kracht beginnen.
Van dezen oogenblik bemin ik iedereen

Dat zonder uitneming van menschen groot en klein
Ik min ook die, die my niet minnen, ja my haten
Die my vervolgen, en veel lasters van my praten
Die alle slach van kwaed my werpen uit hun mond
Ik min hun al gelyk, uit heel myns herten grond,
Ik min hun 't uwer liefde met alle myne zinnen
Omdat gy ook hun al zoo teêrlyk komt te minnen
Ver dat ik immer hun zou wenschen eenig kwaed
Ik wensch hun alle goed en lyf en ziele baet.
Ik ben bereid (als gy) ten beste ook te geven
Voor hunne zaligheid, al waer 't myn bloed en leven
Ik weet ô Heer! dat die die zich wil wreken, zal
Vervallen in uw wraek; want 't wreken (by geval)
Maer toebehoort aen u alleen. Ik weet daer neven
Dat die die niet en wil het ongelyk vergeven
'T welk hem is aengedaen, dat geen vergiffenis
Voor hem (van zyne schuld) ook te verwachten is.
'k weet dat een christen mensch, die aen zyn schuldenaren
Ook niet vergeven wil zyn vonnis komt verklaren
En zyn eigen vonnis strykt, zoo dikwils als hy leest
Dat schoon gebed, waer van gy stichter zyt geweest.
'K gevoele wel dat de voltrekking van de schriften
Die deze wet besluit, wat hard is aen de driften
Van myne natuer, en ook aen myn genegenheid
Zeer tegenstrydig; maer ik ben hier toe bereid
En aengemoedigd; ja met iever zelfs gedreven
Door de verzekering die gy my komt te geven
Dat, hoe ik grooter heb, en meer geweld gedaen
Dat myn verdiensten ook te hooger zullen staen.
En dat ik mag daer voor te meerder loon verwachten
Eens te komen in den hemel! waer wy trachten
Van u, ô God! eens al te saem voor onze deugd
Beloond te worden met eene eindelooze vreugd.

* * *

GEDICHT

BESLUITENDE

den iever tot het groot werk van de zaligheid

Wat zal 't my baten dat ik hier een overloed
Vergaderd hebbe van veel rykdom, geld en goed
Indien ik 't ongeluk genieten moet, na dezen
Van voor alle eeuwigheid van u beroofd te wezen,
O myn Heer en myn God! die zyt myn hoogste goed,
Myn schepper, en myn al, die my verzaden moet?
Wat zal my eere, staet, pracht en grootachting baten
Indien ik voor altyd van u moet zyn verlaten?
Wat zal 't my baten ook dat ik hier heb gehad
Al de voldoening en vermaek hetwelke dat
De wereld geven kan, indien ik na myn sterven
Zou 's hemels vreugden en uw aenschyn moeten derven?
'T welk maer alleenelyk myn hert verzaden kan.
En met een woord gezeid, wat zal 't my baten dan
Dat ik hier hebben zal de wereld heel gewonen
Indien ik myne ziel verlies wat dan begonnen?
Myn ziel die ik maer eens verliezen kan, gewis
Met welk verlies (voor my) het al verloren is!
Het werk der zaligheid van myne ziel betrachten
Is 't grootste en 't enig werk dat ik met alle krachten
Moet oefenen, ô Heer! geheel myn levensloop
Al myn volmaektheid, myn geluk, en al myn hoop,
Ja al myn welvaart is alleen daer aen gelegen,
Ik moet al ander werk aenzien als niet daer tegen.
Ik zoude moeten zyn geheel onredelyk,
Ja ik en zoude zyn geen mensch indien dat ik
Verzuimde een werk, of zaek van zoo een groot belangen
Van welk het met een woord, komt alles af te hangen
Wiens goede uitval my is toch zoo ongewis;

En wiens verlies eilaes gansch onherstelbaer is.
 'T is tot de zaligheid ô Heer! van alle menschen
 Dat gy de wereld en al dat wy kunnen wenschen
 Geschapen hebt wel eer, vervolgens dan zoo ligt
 Dat ik verdien een werk van zoo een groot gewigt.
 De zon en zou voor my niet hoeven meer te schynen
 Ja d'heem'len dienden stil te staen, of te verdwynen
 En d'aerde en zou voor my niets moeten brengen voort
 En ik diende te vervallen met een woord
 Geheel in mynen niet, ik ben onwaerd te leven
 Is 't dat ik my hier toe niet krachtig wil begeven,
 En byaldien ik niet altyd en ben bereid
 Te leven heel voor u, en tot myn zaligheid.
 'T is ook om ons te redden uit bezwaren
 Dat gy ô goede Heer! kwaemt dry en dertig jaren
 Te woonen onder ons hier op dit tranendal!
 Waer gy uw leven hebt begonnen in een stad,
 En 't zelve hebt aen het kruis geëindigd vol van smerte
 Al de genegenheid en wenschen van uw herte
 Benevens al de zorg van uw voorzienigheid
 De teerheid bovendien van uw bermhertigheid,
 En had geen ander eind', genegenheid noch wenschen
 Dan myne zaligheid, en die van alle menschen
 Is ook myn oogwit zoo? O groote ieveraer
 Der zielen! neen eilaes! ach verre zy van daer!
 In plaets van stadig voor myn zaligheid te werken
 Niet is er (naer men uit myne handel kan bemerken)
 Daer ik met minder zorg, of iever naer betracht.
 Ik ben voor alle ding in zorge dag en nacht
 Dan uitgenomen voor die allezwaerste zaken
 Waer van ik eeniglyk myn werk zou moeten maken
 Ik besteed my geheel tot de vervoordering
 Van tydelyk gewin: ik zoek in alle ding
 'T gemak, de wellust en voldoening van myn zinnen,
 'T genoeg en 't vermaek is 't geen ik meest beminne,
 Ja al wat wereldsch is, ook wordt geen kost gespaerd

Opdat voor 't lichaem de gezondheid word bewaerd;
 Het is maer voor de ziel alleen (hier uitgezonderd)
 Dat ik schier niet en doen, hetgeen wel dient verwonderd!
 Want volgens myne wys van leven, met een woord
 Het schynt dat myne ziel aen my niet toebehoort
 Of dat ik die maer heb alleen om te verliezen:
 Of om voor haer een lot van ramspoed te verkiezen.
 Ach goede God! ik ben ten uiterste beschaemd
 Van op een zulke wys (die geenszins en betaemt)
 Met u te handelen! 'k beken, en moet belyden
 Myn dwaesheid, ende myn verblindheid t'allen tyden.
 Ach 't is my uit den grond myns herten leed, ô Heer!
 Dat ik gedurig, tot nu toe, met drift, zoo zeer
 Gezorgd heb en gepeinsd, alleen maer om te leven
 En weinig, ja schier nooit, tot deugd my kwam begeven!
 Ik wil voortaan ô Heer! inspannen al myn kracht
 Opdat dit eenig werk door my moog zyn volbracht.
 'K wil tot dit werk, voortaan al myne kracht besteden:
 Ik wil voortaan zeg ik, den nauwen weg intreden;
 Omdat dit deze is alleen; dewelke leidt
 Naer 't eeuwig leven; en tot myne zaligheid.
 'K wil een gedurig groot geweld doen aen myn zinnen
 Vermits het hemelryk is met geweld te winnen.
 'K zal onderhouden Heer! ook uw geboden al
 Zeer wel en stiptelyk, zoo lang ik leven zal.
 Want het volbrengen van uwe heilige geboden
 My tot de zaligheid, is tenemaal van noode.
 Ik verloochen ook my zelfs, al kost het moeite of pyn,
 Om van 't getal van uw discipels eens te zyn.
 Ik zal myn kruis en pyn met vele liefde dragen
 En u (die zyt myn hoofd en voorbeeld) al myn dagen
 Navolgen, alzooveel als immers wezen kan
 En met een woord gezeid, (wat het moog' kosten dan)
 Ik wil met alle kracht myn zaligheid uitwerken,
 Standvastig vuriglyk. 'K en zal voortaan niet merken
 Wat uitval hebben zal myn tydelyk beslag,

Vermits dat ik, ô Heer 't geluk maer hebben mag
U te bezitten, met alle uitverkoornen t'samen
In 's hemels vreugden, voor alle eeuwicheden. Amen.

* * *

VOORNEMEN VAN BETERNIS DES LEVENS

'T is tyd, 't is meer als tyd dat ik een einde make,
Van myn vermetelheid en myn verwaendheid stake,
'T is tyd dat ik houd op van u (ô lieve Heer)
Nog te vergrammen, ach 't is tyd zeg ik, en meer,
U die de oorsprong en de bron van alle goed zyt,
Volmaektheid, heiligheid, zoo liefvallig en zoet zyt!
'T is meer als tyd dat ik my onderwerpe, met
Getrouwigheid, aen de geboden uwer wet,
Die my veel zoeter dan de melk, en dan de honing
Is aen den mond moest zyn. O allergrootste koning!
'T is meer als tyd dat ik nalate met den voet
te trappelen voortaan 't vergoten dierbaer bloed
Van uwen lieven Zoon! en van hem door myn zonden
T'herkruissen in myn hert; en hem opnieuw te wonden.
'K heb gezeid ô God! en ik beginne, van
Nu af, ik stelle vast zoo veel als dat ik kan,
Met d'hulp van uw genaed', (dewelke my moet sterken)
Met welker hulp alleen ik alles uit kan werken
En zonder welke ik niet kan doen, ter geener stond
Van nooit meer toestemming te geven aen de zond,
Van zeer zorgvuldig de gelegenheden te schouwen
Dewelke my tot zond mogt komen aen te stouwen.
En van kloekmoedig, al d'aenloksels te weerstaen
My door den duivel, 't vleesch, en wereld aengedaen.

'K zou eer ik u nog wou vergrammen zelfs verkiezen
Van liever duizendmael het leven te verliezen.
Vertrekt dan al van my, gy zondaers en gaet heen,
Gy meêgezellen van myn ongeregeldheên,
Vertrekt van my, zeg ik, en laet my hier met rusten
De wet van mynen God bedenken, naer myn lusten.
Gylieden, 'k zeg nog eens, 't mag wezen wie het zy
Die my kont oorzaak zyn tot zonde, gaet van my,
Myn inzicht, myn begeert en wenschen al met eenen
Is van in d'eenzaamheid zeer bitter te beweenen,
Al de verwerringen, de zonden en misdâên,
Die ik in al den tyd myns levens heb begaen,
Noch eer, noch baetzucht, noch de ydelheid daer neven,
Noch menschlyk opzigt, noch de zoetheid van dit leven
Noch de vreeze van de dood, of eenig ongeval,
Ooit sterk genoeg; bekwaem of magtig wezen zal,
Myn vast besluit, hetwelk ik kome van te maken
Te doen veranderen, te breken of te staken;
Gy zult voortaan alleen het voorwerp wezen dan,
(O goede God!) van myn genegenheên en van
Al myn begeerten, 't zal alleen uw liefde wezen
Die in myn hert voortaan nog heerschen zal na dezen;
'K en zal my niet meer door myn driften, nu voortaan
Verwinnen laten, Heer, zoo gy my by wilt staen
Nooit zal ik laten my tot gramschap meer vervoeren.,
Noch door de Hooverdy, of gierigheid beroeren.
Geen afjonst, ook geen haet daerby geen vyandschap,
Nooit open ik myn mond meer aen den achterklap,
Tot liegen, tot geknor, of kwaed van iemand zeggen.
'K en wil voortaan niet meer in luiheid blyven liggen,
Noch ind'onachtzaamheid; maer wel integendeel
Getrouwig aen myn pligt volkomen gansch en heel,
Tot uwen dienst alleen, wil ik my stellen veerdig
Met eene vlytigheid, en neerstigheid, en weerdig.
Ach! goede God! indien de menschen allegaêr,
U kenden zoo 't behoort, zy zouden ook voorwaer

Veel meer bezorgd zyn, om den tyd van heel hun leven
U geen gelegenheid tot gramschap ooit te geven,
Maek dan (bid ik u Heer) dat ik van dag tot dag
U kenne meer en meer en op u peinzen mag.
Dat ik gedurig, uit geheel myn hert en zinnen
U, onophoudelyk mag dienen en beminnen,
Maek dat uw kennis staêg al de verlichting is,
Van mynen geest, en dat ook uw gedachtenis,
De schat mag wezen van myn denken, en geheugen;
En dat uw liefde staeg myn herte mag verheugen.
Myn krankheid lieve Heer! en onstandvastigheid,
Myn kwade driften, en myn kwâ genegenheid,
Die geven my ('t is waer) veel reden van te vreezen,
Maer niet en is er 't welk onmogelyk kan wezen
Aen u ô groote God! der menschen herten al
Zyn in uw handen (niet geschiedt er by geval)
Gy kont bewegen ook de herten, hard als steenen,
Ja d'allerhardste zelfs zacht maken, en doen weenen!
Geef my dan (vraag ik u) al 't gene gy gebiedt
Gebied my 't geen gy wilt (ô Heer) en anders niet.
Dat uw gunstige hulp my voorkoom' t'allen tyde
My vergezelschappe en my volge, my bevryde
Van zonden, en al 't geen kan kwetsen myn gewis
En van my weere al 't geen dat u mishagend is.
Ik zeg het andermael, ô God myns hert en zinnen
'K wil u voortaan alleen maer dienen en beminnen.
Weg zonde, die in my geen plaets meer vinden meugt
'K wil my begeven tot boetveerdigheid en deugd.
'K zal neerstiglyk al de gelegenheden schouwen
Die my gevaerlyk zyn, of tot het kwaed aenstouwen
'K zal alle middelen gebruiken, en den vlyt,
Om uwe vriendschap te bewaren t'allen tyd.
'K zal eindelyk my zoo gedragen; en begeven
Ter deugd, dat ik door de geschiktheid van myn leven
Aen d'Eng'len, zooveel vreugd veroorzaek nu voortaan
Als ik hem, door de zond heb droefheid aengedaen.

OEFENING VAN BEROUW

O Heil'ge God! wanneer ik kome te bemerken
Met d'oogen des verstands al myn voorgaende werken,
 (Van welken kant dat ik my wend of wel my keer)
Ik vind schier anders niet dan zonden, lieve Heer?
Ja hun getal dat is oneindig om doorgronden;
En hun gedurendheid heb ik zoo lang bevonden
 Als dat de langte van myn dagen heeft geduerd.
O ongelukkig als ik ben, en weerd betreurd!
'K heb de vermetelheid gehad, dat ik veel reizen
Kwam opstaen tegen u door werken als gepeinzen,
 En duizendmael u kwam vergrammen t'aller tyd;
U die de grootheid, magt, en wysheid zelve zyt.
Die d'heiligheid zyt zelf, en goedheid daerenboven,
Die ik gestadiglyk moest danken ende loven!
 U die de oorsprong zyt, en met een woord gezeid
 De bron van alle goed en hoogste heerlykheid.
Ja ik een slechte niet, verworpen worm der aerde
Heb durven tergen zoo een Heer van hooge waerde.
 Dien Heer die tot my draegt zoo eene teed're min,
 Myn schepper, myn geluk, myn einde, myn begin,
O ja myn al; en die, die heeft aen my gegeven
Al wat ik heb en ben, het wezen, en het leven,
 Hy die, (uit liefde zelfs tot my) geschapen heeft
 Den hemel, d'aerde en alles wat er is, of leeft.
Dien die my altyd komt bewaren en beschermen,
Met zyne vleugels dekt, laet rusten in zyn ermen.
 Dien die my (met een woord) meer dan zich zelfs bemint
 En aengenomen heeft voor erfgenaem, en kind
Het regt tot al zyn goed en ryk my aen kwam wyzen,
En my zoo dikwils met zyn eigen vleesch kwam spyzen.
 O lieve vader, ach! 'k heb tegen u misdaen,

Ik heb in uw gezicht aen d'hemel opgestaen;
'K heb u veracht, 'k heb u verlaten en misprezen,
Ik ben niet weerd eilaes uw kind genoemd te wezen;
En 't is my al te groot een eere, en gunst gedaen
Zoo gy my maer en wilt als huerling nemen aen.
Maer 't is my leed ô God! dat ik u heb verlaten
Myn liefste vader, die goed zyt boven maten.
U die myn beste, en myn teerste vader zyt;
Het is my leed zeg ik, dat ik u t'eener tyd
Vergramd heb en getergd, die zoo oneindig goed zyt,
Zoo weerd bemind alleen, en boven maten zoet zyt.
'K verfoei myn zonden al, omdat die u zoo zeer
Mishagen; ik verzaek die voor altyd: veel meer
Dan ik zou konnen iets verzaken of beklagen,
Uit liefde alleen tot u; omdat die u mishagen.
Laet daerom niet te zyn een vader die my mint,
Schoon ik vergeten had, hoe dat ik was uw kind.
Stil uwe gramschap Heer, in 't straffen wil my sparen,
En van de strengheid uwer regtveerdigheid bewaren.
Laet u bewegen, ô God van bermhertigheid!
Door 't aenzien van een hert dat zyn misdaen beschreit.
En 't welk meer droefheid voelt, en zich meer komt beklagen
Van zyne zonden, omdat die aen u mishagen,
(En om 't misnoegen dat gy in de zelve vindt)
Dan om de straffe die zy hebben wel verdiend.
Vergiffenis ô God! voor 't kwaed door my bedreven,
En 't geen ik liefde doen bedryven heel myn leven!
Vergiffenis ook voor al 't goed 't geen ik verpligt
Te doen was en niet deed, of kwalyk heb verrigt.
Vergiffenis ô God! voor alle myne zonden
Zoo wel bekende als onbekende, of ondervonden;
'K verzaek en ik verfoei die uit geheel myn hert;
En 'k zou die willen, ook door pynen ende smert;
Ja met myn eigen bloed uitwasschen en daer neven;
Al 't geen ik lief heb zelfs daer voor ten beste geven
Om eenigzins daer door t'herstellen of voldoen

Het groot misnoegen dat z'u kwamen aen te doen.
 O Jesus zoetste Heer! wil myner toch ontfermen,
 Die 's zondaers toevlugt zyt, ik werp my in uw ermen,
 Myn Zaligmaker, en myn troost in al myn pyn
 Wil toch myn middelaer by uwen vader zyn.
 Ach! zy indachtig dat gy zyt op d'aerd gekomen,
 Uit 't hemelryk gedaeld, de menscheid aengenomen
 Tot myner liefde en heil, en dat gy hier op d'aerd
 Om my te zoeken, en te brengen hemelwaert.
 Zeer menig reis, vol moeite en last hebt aengenomen!
 Dat gy (om my te doen de zaligheid bekomen)
 Geklommen zyt op 't kruis! en dat men bovendien
 U heeft den armsten, en ellendigsten gezien
 Van alle menschen, opdat ik eens ryk zou wezen,
 En zeer gelukkig; ook dat gy (om te genezen,
 En uit te doen de schulden myner zonden boet)
 Tot 't laetst hebt uitgestort zoo mild uw dierblaer bloed.
 Ach dat dit allemael niet mogte onnuttig wezen,
 Noch vruchteloos, voor my, ô Jesus! nooit volprezen!
 G'hebt een vermorzeld hert, nooit komen te versmaen:
 Gy ziet het myne vol van rouw en droefheid aen;
 Aenzie, ô lieve Heer! eens uwe roode wonden
 Degeen' gy hebt vol smert, ontfaên voor myne zonden,
 En t'myner zaligheid; zie of gy niet beseft
 Dat de betaling hier de schuld verre overtreft.
 O Zaligmaker, en verlosser aller menschen,
 (Die niet dan ons geluk, en welvaart komt te wenschen)
 En laet een ziel dewelke u heeft zoo dier gekost,
 (Die gy hebt met uw bloed, en leven zelfs verlost,
 En die gy t'allen tyd bemind hebt zoo teêrhertig)
 Toch niet verloren gaen; maer wees haer toch bermhertig
 Ach Jesus! wees toch myn Jesus, voor altyd;
 Toon dat gy Jesus, 'k zeg myn Zaligmaker zyt.

AKT VAN VERWONDERING

Over de Menschwording van de Zoon Gods

Wanneer ik ô God! aendchtig kom aenmerken,
En sla myne oogen op al uw verheven werken;
 Wanneer ik overpeins dat gy den aerdebal
 Met al wat hy besluit ('k wil zeggen heel den al)
Kwaemt met een enkel woord uit hunnen niet te trekken,
Te vormen, en tot hun beweging te verwekken;
 Als ik gedachtig ben hoe dat gy hebt gesticht
 Geheel den aerd'bodem op zyn eigen gewigt.
Als ik bemerk hoe gy om 't aerdryk t'overdekken
De heem'len, als een tent kwaemt over ons te trekken;
 Wanneer ik op den loop der zon, en van de maen
 En al de sterren, eens myn oogen kom te slaen;
Als ik aenmerk ook al de boomen, vruchten, fruiten,
De planten, bloemen, die al t'saem uit d'aerde spruiten,
 Wanneer dat ik ook zie den ordelyken stroom
 Der waters van de zee zich houden in den toom;
Als ik myn eigen zelfv' aendchtig wil bemerken,
Het allertreffelykste en (edelste uwer werken)
 Ik sta geheel versteld; zoo dat ik niet en kan
 My wederhouden door verwonderinge, van
Met veel verbaesdheid, uit te roepen: (wel met reden)
O myn Heer en God! hoe vol van wonderheden
 Is hier uw waerde naem op gansch den aerdebal.
 Hoe groot en wonderbaer zyn uwe werken al!
Maer 'k ben veel meer, ja zelfs oneindelyk verwonderd
Wanneer ik overpeins, het groot, ja uitgezonderd
 Mysterie, of geheim 't welk van alle eeuwigheid
 Voorzien was en geloofd, door tolken Gods voorzeid;
Dan in de volheid van den tyd, op d'aerd voltrokken,
En door d'Apostels (om ter deugd ons aen te lokken)

Aen alle volkeren verkondigd is geweest.
 Mysterie of geheim in 't welk (alzo men leest)
 Het eeuwig Woord, het licht en glans van zynen vader,
 Is vleesch geworden, voor ons menschen allegader.
 Geheim, in 't welk Gods Zoon, zoo Heilig en volmaekt
 Gelyk zyn Vader; van alle eeuwen voortgebragt;
 Is van den Heil'gen Geest ontvangen; en geboren
 Uit eene reine Maegd, van God hiertoe verkoren.
 Geheim in 't welk dat ook de Schepper van 't heelal
 (Die met twee vingers houdt den ganschen aerdebal)
 Een kind geworden is. Geheim in 't welk de koning
 Der koningen, die in den hemel heeft zyn wooning;
 De oppermeester, die die aen de zee gebiedt,
 Haer palen stelt en zegt: tot hier, verder niet,
 Breek hier 't geweld van uwe onstuime woeste baren,
 Een slaef geworden is, en dienaer der dienaren.
 Geheim in 't welke dat de gever aller goed
 Wordt op wat stroo geleid, in armoede opgevoed.
 Geheim, waer die uit alle heiligheid komt spruiten
 Ja die die d'heiligheid komt in zich zelfv' besluiten
 Zelf de gedaente van een zondaer heeft aenveerd
 Zich makende ons gelyk, (de zonde alleen geweerd).
 Geheim, dat met een woord den eeuwigen zelfs tyd'lyk,
 Dien zonder pael, bepaelt, d'onlydelyken lyd'lyk;
 D'onsterfelyke is geworden sterfelyk;
 De al aen eenen mensch geworden is gelyk.
 O wonderlyk geheim! wie kan er hier bepalen
 Van deez' vernieting, en ootmoed, eens achterhalen?
 Vernieting, en ootmoed van mynen Jesus, ach!
 Hoe weerd zyt gy myner verwond'ring t'allen dag.
 Vernietinge, die al 't verstand en al 't geloven
 Der menschen, ende zelfs der Eng'len gaet te boven
 Vernietinge, zoo groot, en wonderlyk (in 't kort)
 Als tusschen God en mensch verschil gevonden wordt.
 Vernieting teenemael oneindig zonder palen
 Gansch onbegrypelyk, en geenszins t'achterhalen.

Ach! myne goede God! wie zou er immermeer
Aen dit aenbiddelyk geheim (ô lieve Heer)
Geloove geven; of ooit hebben kunnen geven
(Hoe klaer en duidelyk het ook moog' staen beschreven)
Indien gy zelf, die zyt de hoogste waarheid dat
Ons niet veropenbaerd en zelf geleerd en hadt
Dat andere menschen verwond'ren wat zy willen
'T is my al even eens, en 't komt my niet verschillen,
Dat zy verwonderen de grootheid en de pracht
Der koningen, van hun verhevenheid en magt.
Dat zy verwond'ren de manhafte daên der helden
Dewelke hun leven, lyf en bloed te pande stelden!
Een God geworden mensch, een mensch geworden God
Gegeeseld en gekroond, van iedereen bespot:
Geknuist, gestorven, en vernietigd tot den lesten,
Die zich geheel voor my uit liefde gaf ten besten,
Zal 't grootste voorwerp zyn voortaan, rechtuit gezeld,
Van myn verwondering en myne aendachtigheid.
Maek, Jesus, dat ik na te hebben hier beneden
Dit goddeJyk geheim verwonderd en aenbeden,
Met de regtveerdigen, dat ik ook moog' hier naer
Eens hebben het geluk, met d'uitverkoorne schaer
Dit te verwonderen, t'aenbidden en te loven
Tot inder eeuwigheid in d'hemelen hier boven!
Waer gy nu zegepraelt in d'allerhoogste feest
Vol glans en heerlykheid, by Vader ende Geest.

* * *

OEFENING VAN AENBIDDING AEN GOD

Doordrongen en geraekt door d'hooge uitmuntendheid
En grooten glans van uw verheven majesteit,
Ik werp my voor den voet van uwen troon ter aerde,
Met alle ned'righeid (ten aenzien van uw waerde),
En ik aenbid u Heer, myn God, en ook myn al.
En met een diep eerbied, ik u aenbidden zal.
O groote God! zoo lang als dat myn ziel zal leven,
O koning, boven al de koningen verheven!
Vorst aller eeuwen, die de Heer en Schepper zyt
Van hemel en van aerd, 'k aenbid u t'aller tyd
Uit g'heel myns herten grond; ô God van alle magten.
Oneindelyke God! God onbepaeld in krachten;
God van alle eeuwen; God die zyt onsterfelyk
God, onuitsprekelyk, en onbegrypelyk.
De wereld gansch (by u) is min dan stof in waerde
Ja als een druppel dauw, die 's morgens valt op d'aerde
Gy zelf, zyt die, (ô Heer voor zeker en gewis)
Dewelke is, ja die dewelke alles is;
Door welken alles is; in welken alle zaken
Besloten zyn; voor wiens gy alles kwaemt te maken.
Gy zyt de stichter van al 't gene dat ik zie,
En gy zyt niet van al hetgeen ik kan bediën;
Gy zyt de schoone, die in zich komt besluiten,
De schoonheid waer uit dat komt alle schoonheid spruiten,
Gy zyt de goede, dien men zeker houden moet
Alleen de goede, uit wien voorkomt alle goed.
Gy zyt zelf in de zon om my het licht te geven;
In 't water om my te ververschen daer beneven,
Gy zyt in 't brood door 't welk dat gy my spyst en voedt;
Ook in de bloemen daer gy my vermaek aendoet;
Gy zyt in d'aerde alwaer dat gy my komt te dragen,
My t'ondersteunen, en myn voeten t'onderschragen;

Gy zyt een wezen 't welk men niet begrypt, en niet
 Kan zien, doch echter dat alles begrypt, en ziet.
 Ook eeuwig, dat nooit heeft begonnen, en dat even
 Aen alle dingen het beginsel komt te geven;
 Onroerelyk, door wat dat alles roeren moet;
 Ook onveranderlyk, dat 't al verand'ren doet
 Gy zyt een wezen dat niet anders is dan goedheid;
 Welks grootheid niet en is dan heerlykheid en zoetheid;
 En welks verstand niet en is dan wysheid, voor gewis,
 En ook welks wille niet dan heiligheid en is.
 Ook welks genegenheid, begeerte, en 's herten wenschen
 Bestaet in minzaemheid, en liefde tot de menschen;
 Gy zyt een goedheid zonder boosheid; bovendien
 Een schoonheid waer men nooit geen vlek heeft in gezien;
 Volmaektheid waer niet aen ontbreekt, of komt te falen;
 Een wysheid die niet doodt, en nimmermeer kan dwalen;
 Een sterkte in welke nooit geen krankheid en kan zyn,
 Ook een genoegte vry van droefheid en van pyn;
 Eene overvloedigheid, waer niets van noode is; ende
 Daer nevens een geluk, dat vry is van ellende;
 Een vrede zonder iets dat droefheid, of dat zeer
 In zich besluit, zyt gy aenbiddelyke Heer!
 O groote God! hoe zeer en zyt gy dan niet weerdig
 Onzer aenbidding! hoe en moet men staeg niet veerdig
 Staen tot uw lof en dienst! hoe weerd en zyt gy niet
 Dat men dan alle kniën voor u gebogen ziet,
 Van die in d'heem'len zyn, op d'aerde en onder d'aerde.
 Om u t'aenbidden! ach! ô Heer van d'hoogste waerde
 Dat 't seraphienen, en het cherubienen tal,
 De troonen, heerschappyen, de overheden al,
 De mogendheden met de krachten, en aertseng'len
 En engelen te gaêr hun eergalm, t'saem vermeng'len
 En u aenbidden voor uw voeten neergestrekt,
 Hunne aengezigten mee hunne vleugelen bedekt!
 En dat zy u aldaer, (met eerbied) in het midden
 Van 's hemels vreugden, voor alle eeuwigheid aenbidden;

Vermits gy zyt (ô God) de Heilige alleen;
En bovendien alleen de Heer, en anders geen:
Alleen de hoogste, en alleen de uitgenomen
Aen wien het eigen is d'aenbidding toe te komen.
O groote God, wat my aengaet, nog eens gezeid,
'K wil u aenbidden met de diepste ootmoedigheid,
En ik bewys u myn eerbieding zeer zorgvuldig,
Die ik aen d'hoogheid uwer oppermagt ben schuldig,
By wien alle and're magt en hoogheid niet betaemt
Te zyn als krankheid, en als onmagt slechts genaemd.
'K vernietige my in uw byzyn, duizend werven,
Ik wil voor u alleen hier leven en ook sterven;
En 'k wil zeer geerne doen aen u eene offerand'
Van gansch myn wezen, van myn hert en myn verstand,
En alles wat ik ben en heb in myne wooning.
En ik erken u voor myn' God, en mynen koning;
Voor mynen al; en ik belyde met een woord,
Dat alles hangt van u; en al u toebehoort.
Gy die myn schepper, myn verlosser, en met eenen
Myn Zaligmaker zyt, wil my de gunst verleenen,
Dat ik moge hebben eens 't geluk van eeuwiglyk
T'aenbidden vol van lof, hierna in 't hemelryk,
Hetgeen ik hier aenbid en loof op dezer aerde,
Te weten eenen God! (den oppersten in waerde)
Dryvuldig in persoon, den Vader, Zoon en Geest,
Dewelk nu is en van alle eeuwen is geweest.
Lof, zegen, eere en roem den Vader hoog verheven!
Die my heeft naer zyn beeld geschapen en doen leven;
Lof zy ook aen den Zoon, die my heeft afgekocht
Door zyne dood! en my uit 's vyands klauwen brogt.
Lof en aenbidding zy den Heiligen Geest daer neven,
Die ons door zyn genaed komt d'heiligmaking geven.
Lof aen den Vader die my stadig met zyn magt
Komt t'ondersteunen en te geven sterkte en kracht.
Lof aen den zoon, die door zyn wysheid myn (manieren)
Of levenswyze, komt geleiden en bestieren:

Lof aen den Heil'gen Geest, dewelke my versterkt
Door zyne liefde, en die in myn zyn gaven werkt.
Dat d'allerheiligste Dryvuldigheid met reden
Van alle schepselen geloofd zy en aenbeden;
Met 't allergrootste ontzag en diepste eerbiedigheid,
Nu in den tyd, en dan tot inder eeuwigheid. Amen

* * *

OEFENING VAN SCHAEMTE

over de ondankbaerheid tot god

Hoe meer en ryper dat ik kome t'overpeizen
De wyze, op welke gy met my, zoo menig reizen
O God! komt t'handelen, en onophoudelyk
Nog daeg'lyks handelt, (daer gy my van geeft den blyk)
En die, op welke ik u gediend heb tot op heden,
Zoo veel te krachtiger, en meerder is de reden
Degene ik vind, en door dewelke ik ben gepraemd
Te worden, over myne ondankhaerheid beschaemd.
G'hebt alles, Heer, voor my gedaen, ten allen tyden,
En ik heb niet gedaen voor u, noch willen lyden;
G'hebt van alle eeuwigheid, op een byzond're wys
Altyd op my gepeisd met veel bekommernis;
Maer verre dat ik ook altyd op u zou peizen,
'K heb u in tegendeel vergeten menig reizen,
Door wien ik heb al 't geen dat ik bezit of kan,
Van wien ik ahang op alle oogenblikken van
Myn leven, en die my vervult, en komt verzaden
Met allerhande slach van gunsten en genaden.

'K heb u vergeten, Heer! die ja myn schepper zyt
 Myn ware hoeder, en beschermer t'aller tyd.
 'K was gansche dagen lang, eilaes! al menig' reizen
 Dat ik niet eens op u ô Heer, en kwam te peizen:
 Wat zeg ik dagen? Ik mag zeggen wel misschien
 Geheele weken, ja ook maenden bovendien.
 'K heb u vergeten, God van liefde! en kwam te hellen
 Meest tot het zondig kwaed! schoon gy kwaemt vast te stellen
 Van uwen eenigen en welbeminden Zoon
 Tot myne zaligheid, zelfs t'off'ren in persoon.
 Ver dat ik u hier voor zou toonen in myn leven
 De minste dankbaerheid; of liefdeteekens geven,
 Ver dat ik u myn hert zou schenken 't welk gewis
 Voor u, en tot uw' dienst alleen geschapen is;
 Hetwelk in u alleen maer waerlyk kan rusten
 (Mits niemand buiten u verzaden kan zyn' lusten:
 Ik heb hetzelve eilaes! de wereld toegebracht,
 Aen 't goed, aen d'ydelheid, genoegten en de pracht
 'K heb u vergeten, ô myn God! myn Zaligmaker,
 Myn minnelyke Heer, en ware zielbewaker,
 Die t'myner liefde zyt gedaeld uit vaders schoot,
 Waer gy gehoorzaam zyt geworden tot der dood,
 Ja tot de dood des kruis. Ver van uit al myn zinnen
 U maer alleenelyk te dienen, te beminnen,
 Gedurende den tyd van heel myn leven lang,
 (Erkennende uwe gunst door lof en dankgezing)
 Ik leefde integendeel niet dan tot myn vermaken
 Ik peisde niet dan op myn' tydelyke zaken;
 Ik was nooit bezig, en 'k heb niet gedaen ten zy
 Tot myn' voldoening, en alleenelyk voor my.
 Wat schromelyk eilaes! en allerleelykst teeken
 Van myne oondankbaerheid is daerdoor niet gebleken?
 Ondankbaerheid, zooveel te grooter, en te meer
 Ten onregte, (omdat gy) ô groote God en Heer!
 My tot geen ander eind het wezen hebt gegeven
 Dan om u hier vol min te dienen in dit leven,

En om u namaels te beschouwen eeuwiglyk
Met dankzegging en lof, in 't vreugdige hemelryk.
Welhoe; de schepsels zelfs (ô Heer) ontbloomt van reden,
Die ziet men elk zyn' dienst tot dankbaerheid besteden;
De sterren, zon, en maen, de dagen nachten, 't licht,
De duisternis, de zee, 't gedierte, elk doet zyn pligt,
En ieder onderhoudt zeer stiptelyk de wetten
En de bevelen, die gy hun kwaemt voor te zetten,
Zy loven u, en zy gebedyden t'saem,
Een ieder op zyn wys, uw' hoogverheven naam!
Niet een van allemael komt van zyn eind afwyken,
Waertoe g'hun hebt gemaekt, gelyk het komt te blyken;
En ik integendeel, 't volmaekste werk van al
Uw werken; die gy schiept naer eigen beeld, ik zal
Alleen maer wezen zoo ondankbaer en vermeten
Van uwe weldaên niet t'erkennen! te vergeten?
Van niet te willen staen met alle vlytigheid
Ten allen tyde en plaets tot uwen dienst bereid?
Van niet te willen gaen en my niet op te wekken
Naer 't eind', waertoe gy my kwaemt uit den niet te trekken.
Niets is er 't geen ik niet met veel genegenheid
En tracht te doen, tot blyk van myne dankbaerheid
Aen die persoonen die my eenig goed aanbieden;
Ik ben hun dankbaer, ik bemin hun, en met reden,
'K zal alle middelen gebruiken, en my spoên
Om eenigzins hun ook te komen dienst aendoen.
En is 't maer gy aen wien het my is toegelaten
(O God van goedheid en van liefde buiten maten
Die de uitdeeler zyt, en geveer zelfs van al
De goederen! dat ik ondankbaer wezen zal?
Helaes myn God! ik moet my uiterlyk beschamen
Van myn verblindheid, en verwaendheid al te samen,
De schaemte die ik heb voor myne ondankbaerheid
Bedekt myn aenzigt, uit een diep eerbiedigheid.
Maer 't is gedaen, ô God! 'k wil my voortaan begeven
Om zeer getrouwelyk beantwoording te geven

Aen uwe goedheid! en niet laten eenen dag
Voorby gaen zonder u (zooveel als ik vermag)
Erkennisse te betoonen, waer 't kan wezen,
Voor 't menigvuldig goed, dat gy my hebt bewezen
Van myne kindsheid af. Ik wil van nu voortaan
Standvastig heel en gansch ten uwen dienste staen;
En u zeer vuriglyk, uit al myn kracht en zinnen
(Gelyk de Heiligen) staeg dienen en beminnen,
Niet zal my in uw dienst, te hard zyn, noch te zwaar,
Al moest ik onderstaen een uiterste gevaer.
In u te dienen, te beminnen daer beneven;
En in u eeuwiglyk t'aenschouwen na dit leven,
Bestaet geheel de mensch. U dienen is geen pyn;
Maer het is heerschen zelfs, en zelve koning zyn.

* * *

OEFENING VAN VREEZE GODS

Wie zal er immermeer op 't aard'ryk zyn bevonden,
O goede God! die zal begrypen, of doorgronden,
Bevatten door 't verstand, of in den geest verstaen
De palen tot hoe ver kan uwe gramschap gaen!
En zoo men dit begreep of kon ooit achterhalen
Wat tong of pen ware bekwaem dit af te malen?
En zou de vrees waer meê men zoude zyn bevaên
Ons niet beletten dit te kunnen doen verstaen?
Millioenen Engelen ter afgrond neergesmeten
(Om hunne hooveerdigheid en trotschhertig vermeten)
Op eenen oogenblik. De menschen allegaer
Om d'ongehoorzaamheid van hunnen eersten vaêr

Veroordeeld tot de dood, eilaes! en daer beneven
Tot al d'ellenden en de rampen van dit leven.
Byna de menschen al vernietigd. (Ook tot boet
Van hunne boosheid) door een algemeenen vloed.
Een groot getal gestraft, nog op verscheide tyden
Door 't vuer, door 't zweerd, door pest, door hongersnood te lyden;
Door vreesselyke en zeer benauwde ziekten, groot
Door een geweldige of onverwachte dood,
Dusdanig zyn geweest de schrikkelyke wraken
Van een vergramden God, die meesttyds kwam te smaken;
Maer 't zal besonderlyk in het laetste oordeel zyn
O groote God! dat aen uw gramschap, niet een schyn
Zal wezen van genaed' 't wordt dan de dag van wraken!
En ook uw groote dag, als 't al door 't vuer zal blaken!
Gy zwygt als nu, ô Heer en geeft in 't minste geen
Gehoor, ten zy aen uw bermhertigheid alleen.
Maer dan zult gy eilaes den vollen toom eens geven
Aen uw regtveerdigheid, gelyk er staet beschreven,
Dan zult gy donderen en briesschen als een leeuw!
Gy zult verscheuren, en verslinden voor alle eeuw,
Al die zoo stout geweest zal hebben, en vermeten
Van u te wederstaen. Deez' zullen zyn gesmeten
Door u dan in een vuer van schromelyke pyn!
Een vuer, by welk ons vuer maer schaduwe of schyn
Geleken wezen mag: een vuer, (alleen te vinden)
Dat eeuwig branden zal, en nimmer zal verslinden.
Ach! voor alle eeuwigheid te branden in een kuil!
Ach! voor alle eeuwigheid te hooren het gehuil
Van de verdoemden, die gelyk de wilde dieren
Met jammerlyk geschrei, door zuchten, weenen, tieren,
Vermaledyden en verwenschen hunnen God,
En hunnen Schepper, om hun droef rampzalig lot.
Ach! voor alle eeuwigheid beroofd te moeten wezen
Van Gods aenbiddelyk zoet aenschyn, ende wezen,
De welke is de bron en oorsprong aller goed,
Die al 't geluk van heel den Hemel maken moet.

Daer is 't ellendig lot eilaes, voor my beschoren
 Heb ik het ongeluk te moeten gaen verloren;
 Heb' ik het ongeluk te sterven in den staet
 Van doodelyke zonde of in des Heeren haet
 O Heer hoe schrikkelyk en zyn toch niet de straffen,
 Die gy bereidt en die gy zeker zult verschaffen
 Voor d'onboetveerdigen, die gy bevinden zult
 Gestorven in de zonde of doodelyke schuld?
 Ik schud, ik beef en al myn beend'ren zich ontstellen,
 Wanneer ik peis, hoe streng een oordeel gy zult vellen!
 Maer 't geen my namentlyk doet vreezen meest van al,
 Is dat ik zeker weet en vast, dat het getal
 Der uitverkoornen zal zeer klein en luttel wezen;
 En dat het my ook niet bekend is boven dezen,
 Of ik uw' liefde heb verdiend of uwen haet
 Of myne levenswys voor U was goed, of kwaed.
 'K weet zeker dat ik U vergramd heb menig' reizen
 Door woorden, werken door verzuiming, door gepeizen;
 Maer 'k weet niet of ik my mag laten nu voorstaen
 Dat ik heb over dees' boetveerdigheid gedaen.
 Al vind ik nergens in my pligtig, 'k ben onweerdig,
 Om my te ouden gansch onschuldig, of regtveerdig
 O d'allerschrikkelykste onzekerheid, voor wie
 en heeft vol vreeze, de grootste Heiligen gezien!
 Doorsteek ook Heer! myn vleesch, (hier tot myn nut en voordeel)
 Met eene zalige bevreesdheid voor uw oordeel,
 En voor de straffen en de schromelyke pyn
 Die voor de zondaers reeds door u beschoren zyn.
 Niet met een slaefsche vrees, die om t'ontgaen de slagen
 Uit dwang, zyn meester dient, en tracht hem te behagen,
 Maer met een vreeze, als die, van een gehoorzaam kind,
 'T welk zynen vader, (dien het uit er hert bemint)
 In alles wil voldoen, en niet wil tegenstreven
 Veel liever dan 't hem zou het minst misnoegen geven
 Een vreeze die my niet slechts van het kwaed afleidt,
 Maer die in my ook dempt de kwaê genegenheid.

Maek ook dat ik, die vast tot op dendag van heden
Zoo ongevoelig aen de zoete aentreck'lykheden
Van uw bermhertigheid, dat ik aen de strengheid
Gevoelig zy, en vrees, voor uw regtveerdigheid.
'K durf u niet bidden Heer, dat gy my in dit leven
Myn' zonden teenemael zoudt ongetraft vergeven;
Neen dit verzoek ik niet, gemerkt dat ik beken,
Dat ik met alle regt uw' straffe weerdig ben,
En dat ik zelfs hel verdiend heb menig reizen
Door myne schuld alleen, neen dit wil ik niet peizen.
Een vrage maer alleen dient u toch voorgeleid:
Dat gy my niet en straft in uw verbolgenheid.
En dat gy my niet in uw gramschap wilt kastyden,
Brand, kap en kerf hier in dit leven, 'k wil het lyden
Met alle liefde, zoo gy my hier namaels spaert,
En inder eeuwigheid van d'helsche straf bewaert.

* * *

MISTROUWEN VAN ZICH ZELVEN

O lieve Heer en God! als ik met ryp verstand
Aendachtig overmerk hoe ik van d'eenen kant
Ten uiterste ben krank; in alles onervaren;
En van den and'ren kant, dat ik my voel bezwaren
Door 't menigvuldige getal en sterkte, van
Myn' vyanden eilaes! ik zie zeer klaerlyk dan,
Dat ik moet leven in een uiterste mistrouwen
Van op myn eigen selv' te steunen, te betrouwen.
En ik heb reden om met vreeze en angst belaên,
Tot myne zaligheid de hand aen 't werk te slaen,

Wat ben ik toch, ô Heer! en wat is myn vermogen?
 Wat kan ik doen, hoe zeer dat ik my zoude pogen?
 Ik ben (voorwaer gezeid) een zoo verworpen ding
 Dat anders niet en is dan een verzameling
 Van veel onwetendheid en blindheid; staeg bevochten
 Van alle passien, en alle kwade togten.
 Ik heb in my gevoeld, van in myn jonge jeugd
 Veel meer genegenheid tot 't kwaed dan tot de deugd.
 'K voel, onophoudelyk in my ten allen tyden
 Een' wet, die teenemael den geest komt tegenstryden,
 En ik ben onbekwaem, om door myn eigen magt,
 Als door myn eigen zelf, het minste goed gedacht
 Eens op te vatten, 't geen my nut is of kan dienen
 Om my door 't selv' iets voor den hemel te verdienen.
 En zonder uwe hulp, ben ik zelfs onbekwaem
 Om uit te spreken slechts eens weerdig Jesus naem!
 Al myn bekwaemheid moet gy eerst in my verwekken,
 Naer 't u belieft, doet gy my willen, en voltrekken.
 'T is waer, ô goede God! dat gy my nimmermeer
 En weigert, noch my ooit zult weig'ren, liefste Heer!
 Uw' gratien, aen my ter zaligheid van nooden;
 Maer ach! hoe dikwils heb ik niet deez' aangeboden.
 Genadig' hulp misbruikt? Ja komen te versmaên.
 Wat goed heb ik in heel myn levenstyd gedaen?
 En wat al kwaed en heb ik ook in g'heel myn leven,
 Door woorden, werken, en begeerten niet bedreven?
 Een woord, een oogslag, kwam my brengen tot den val,
 Waer door myn krankheid komt te blyken; en ik zal
 Nog durven steunen op myn zelve, of myn' krachten,
 Na d'ondervinding van de zwakheid myner magten?
 D'inblazing van 't serpent, (tot ons verderf en leed)
 Vergiftigd' Eva, met den lust naer d'appelbeet.
 De stemme van een meid, die heeft omver gesmeten
 Den grondsteen van de kerk, die zich eerst had vermeten
 Van nooit te waggelen. Het uitverkoren vat
 Dat God, tot leeraer van de heid'nen zoo had

(Met veel vervolging en beproeving) uitverkoren
 Niet tegenstaende al dit, vreest van te gaen verloren!
 De cederboomen van Libanus, zyn geleid
 Ter neêr, van overlang! en ik, nog eens gezeid,
 Die ben zoo broos als riet, dat voor den wind moet beven
 En wordt van d'eenen kant naer d'anderen kant gedreven;
 Ik die zoo krank, ja die de krankheid zelve ben,
 (Indien ik eenigzins hier in my zelven ken)
 Zal ik zoo stout zyn van my zelven te betrouwen?
 Te leven zonder vreez', en op myn' kracht te bouwen?
 En weet ik niet dat ik maer alleen een oogenblik
 Van noode is, om van een', nu weerdig 't hemelryk,
 Ja van een' heiligen te maken een' verdoemden?
 En dat zy vielen eerst welke zich meest beroemden!
 En weet ik niet dat ik geheel myn leven lang
 Te stryden heb en staeg ben onder het bedwang
 Des boozen helschen geests? Dewelke myn gezwooren
 Erfvyand is! die my tracht altyd te bekoren?
 Die als een brieschend leeuw, gestadiglyk loopt rond,
 En zoekend' is, wien dat hy best verscheuren kon!
 En weet ik niet hoe dat de wereld daer beneven,
 Met al hetgene dat haer raekt, of aen komt kleven,
 Als zyn: genoegten, pracht, de rykdom, d'ydeldheid,
 'T gemak en al hetgeen waer mede zy my vleit,
 My stellen in gevaer van my te doen verkiezen
 Dat ik door haer genot, my zelven zou verliezen?
 En weet ik niet dat ik staeg bezig wezen moet
 Om te bedwingen en te temmen myn gemoed,
 Myns herten togten en myne eigen zinlykheden?
 Die my bestryden t'saem, en die met alle reden
 My zouden moeten meer doen vreezen dan de kracht.
 Van g'heel de hel te saem, en d'onderaerdsche magt!
 Ja myn Heer en myn God, dit alles moet ik weten,
 En 't is daerom dat ik beken, hoe zeer vermeten,
 En hoe verblind dat ik geleefd heb en hoe dwaes!
 'K bekenne dat ik my zeer dikwils, maer eilaes

Verloren heb, omdat ik niet genoeg ter degen
Myn vyanden en vreesde als die my stonden tegen,
Dewelke ik zeker meer moest vreezen dan de dood
Bezonderlyk hem, dien ik draeg in mynen schoot.
Maer 't is gedaen, ô Heer! 'k stel vast niet meer te bouwen
Voortaan op eigen kracht; maer in het grootst mistrouwen
Te leven van myn zelfs, 'k zal nooit vergeten meer
Dat ik niet heiliger dan David ben ô Heer!
Dat ik niet wyzer ben als Salomon, voor dezen
En ook niet sterker dan een Samson kwam te wezen.
Die schoon, hun heiligheid, hun wysheid en hun magt,
Niet tegenstaende, zyn al schandig omgebracht.
Gy zult voortaan, ô God alleen, al myn betrouwen
En al myn sterkte zyn, waer op dat ik zal bouwen
Het steunsel van myn hoop, en toevlugt hier op d'aerd
Opdat gy my geleide van hier hemelwaerts.
Alwaer ik hope dat gy eeuwiglyk, na dezen
Zult daer myn loon alleen, en myn vergelding wezen.

* * *

OPDRAGT

Van zich zelve tot den dienst van Maria

Wat zie ik in den geest? Welke is die nooit volprezen
Die komt uit de woestyn, zoo schoon en uitgelezen,
Al steunend op haer lief vol van wellustigheid?
Die daer te voorschyn komt, versierd en toebereid

Gelyk het opgaen van den dageraad na 't duister?
Zoo schoon gelyk de maen en als de zon in luister?
Het is die schoone Maegd die by uitmuntendheid
Van God wierd voorgeschikt van inder eeuwigheid,
En die tot Moeder van zyn Zoon wierd uitverkoren.
'T is deze uit welker schoot dat Jezus was geboren:
Het is Maria wiens weêrga nooit op d'aerd
Gevonden is geweest! 't is zy die heeft gebaerd
Het ongeschapen Woord! de Dochter van den Vader
En Moeder van den Zoon, Bruid van den Geest te gader.
Z'is d'aller Engelen en menschen koningin!
D'uitdeelster der genaed'; en, vol van teed're min
Onz' waerde midd'lares, die heeft het alvermogen;
Want de almachtige wordt ligt door haer bewogen;
Z'is t'alleredelste van Gods schepsels al
Het meest uitstekende van gansch de aerdebal.
Z'is d'allerteerste, en ook de beste van de moeders!
Gevoeliger dan men ooit zusters vond of broeders!
Z'is d'allerschoonste Maegd, het voorbeeld aller deugd!
De oorsprong van ons heil en onze aenstaende vreugd.
'T is gy, ô Maegd! die ik van in myn teed're jaren
Verkozen heb en voor myn moeder kwam verklaren,
En die my van dan af ook aennaemt voor uw kind,
En met teerhertigheid my altyd hebt bemind.
Ach! wat en ben ik u, ô waerde Maegd, niet schuldig?
Die zoo besonderlyk voor my altyd zorgvuldig
Geweest zyt tot nu toe? Wat eenen overvloed
Van gratie, van genade en allerhande goed;
En heb ik niet van God door uw gebed ontvangen?
Hoe dikwils keerde gy van 't zondig pad myn gangen!
Hoe menigmael had ik gevallen of gekreund,
Hadt gy my niet, in de bekoring ondersteund?
In wat omstandigheên en van al wat gevaren
Hebt gy niet dikwils ook my komen te bewaren?
Wat al verzoeting en vertroosting heb ik niet
Van God bekomen door uw voorspraek in 't verdriet,

In ziekten, tegenspoed en duizenden ellenden
Die God ons dikwils in dit leven komt te zenden?
Maer heb ik ooit gehad zooveel getrouwigheid,
(O Moeder van genade en van bermhertigheid)
In uwen dienst, als dat geweest heeft uwe goedheid
In my te helpen, vol van minzaamheid en zoetheid?
Ach neen, dewyl dat ik, tot myne schand, bevind
Dat ik al menigmael een heel ondankbaer kind
My t'uwen opzigt' heb tot myner leed gedragen!
'T gene ik eilaes! met rouw, ten hoogste moet beklagen.
Ach ! Moeder van genaed' die my zoo teer bemint
Verstoot toch (bid ik) niet een wederspanning kind,
Dat tot u wederkeert: werp uw bermhertige oogen
Op my, vergeef my toch myn ontrouw, heb medoogen
Met myne krankheid en zoo snoode ondankbaerheid,
Ik kies u op een nieuw in de aenwezigheid
Van heel het hemelsch hof, voor myne koninginne
Voor myne patrones, voor moeder en voogdinne,
Voor myne voorsprekers by uwen lieven Zoon.
Ontvang my in genaed' gelyk gy waert gewoon
Ik geef u gansch myn hert, en 'k maek een opzet heden
Van my geheel en gansch voortaan te gaen besteden
Tot uwen dienst; en 'k zal met alle neerstigheid
My pogen dat uwe eer en glorie zy verbreid.
Ik zal met alle kracht, uit ganscher hert en zinnen
U dienen, eeren en getrouwelyk beminnen
Zoo lang ik leven zal; ik zal ook nimmermeer
let zeggen of iet doen 't geen kwetsen kan uwe eer.
Nooit zal ook zyn door my gedoogd of toegelaten
Dat iet zou zyn verrigt door een der onderzaten
'T gene u mishagen zou. Ik zal beweeren dan
En ook verdedigen zooveel als dat ik kan.
Uw rykbeglansde, alsook beroemde en hoogverheven
Eertitels die u zyn met voorregt toegeschreven,
Waer van dat 't eerst en het byzonderste is van al
Dat gy heel schoon zyt, en bevryd van Adams val.

Ik zal nog bovendien uw feestelyke dagen
Wel overbrengen, die wy nu met groot mishagen
Meest al zien afgesteld, ik zal, nog eens gezeid,
Deze overbrengen, met zeer veel godvruchtigheid.
'K zal nemen ook tot u myn toevlugt alle dagen
En dikwils door den dag ook uwen bystand vragen;
Maer 't geen dat ik nog meest ter herte nemen zal,
Is na te volgen uw verheven deugden al
Als zyn voornamentlyk, de liefde en 't groot behagen
Dat gy hebt altyd tot de zuiverheid gedragen
Uwe oefeninge van de diepste ootmoedigheid
En uw manhaftigen moed in de verdueligheid,
Die gy liet blyken staeg in al de bitterheden
Dewelke u hebben 't hert gelyk een zweerd doorsneden
En met dewelke gy naer lichaem en naer geest
Zyt heel uw levenstyd zeer veel beproefd geweest.
'K zou liever zien dat men my 't hert uitrukken zoude
Dan dat het niet tot u zeer teêr geneigd ware! 'k houde
Een hert dat u niet mint het leven gansch ontwaerd
Ja ook onweerdig iet te minnen op der aerd'.
Wanneer men ophoudt u te dienen naer behooren
Men mag, ô waerde Maegd! zich achten voor verloren!
Dus neem myn vast besluit in liefde en dankbaerheid
En sta my by van nu tot inder eeuwigheid.

* * *

BEREIDING TOT DE DOOD

VAN DEN GODMINNENDEN EN WELBEFAEMDEN

NICOLAUS FRANCISCUS RICOUR,

DIE NA ONTVANGEN TE HEBBEN DE HEILIGE SACRAMENTEN,
IS OVERLEDEN TOT GODEWAERSVELDE, DEN 20 OCTOBER 1820.

DIT LAETSTE RYMWERK HEEFT HY GEMAEKT IN ZYNE DOODZIEKTE.

BID DOD VOOR ZYNE ZIEL

Heb ik zoo menig dicht en rouwgeklag geschreven,
Zal ik dan niet voor 't laetst, op 't eynde van myn leven
Nog eenen zwanenzang opstellen ook voor my,
Daer ik nu zie de dood my komen zoo naby?
Zoo dat er niet alleen de lange en vele jaren,
Maer de gezondheyd ook, my is voorby gevaren,
En dat ik dagelyks van langs om meer verflauw,
En van herstelling heb in 't minste geen betrouw.
Ik zie van allen kant de krachten my begeven.
Zoo dat de keers reeds in de pyp brandt van myn leven,
Vervolgens het is tyd, dat ik my maek bereyd,
Om in dien langen weg te gaen van d' eeuwigheyd;
Doch ik bedanke God, dat by my zoo veel jaren,
Hier op de wereld in gezondeyd kwam te sparen,
My heeft, verleend zoo mild, den kost, het daeg'lyksch brood,
En al wat my aen ziel, of lichaem was van nood.
En wyl dat David maer den tyd van 's menschen jaren,
Bepaelt tot zeventig, ik ben die overvaren,
Alreed' meer dan vyf jaer, vervolgens ik en mag
Van een te vroege dood, hier maken geen geklag;

En nochtans ik en kan u niet genoeg verklaren,
Hoe kort en snel den tyd my schynt voorby gevaren.
En daerom al die nog in 't puyk uws levens zyt,
En steunt niet op uw jeugd, mistrouwt u van den tyd;
Van vyftig nauw'lyks een bereykt zoo veele jaren,
En die zoo lang nog leeft, als 't is voorby gevaren,
Zeg ik nog eens, het is gelyk een rook of wind,
Die heen gevlogen is, zoo ik nu klaer bevind.
Dus gy myn kinders al, en die deez' versen lezen,
Laet dit in uw gedacht, gelyk een spiegel wezen;
Want al wat wereldsch is, en met der tyd vergaet,
En heeft niet dat men 't hert daer op ooyt vallen laet.
'T geloof en d'hoop alleen, van 't eeuwig duerzaam leven,
Kan ons alleen maer troost, en vreugd des herten geven,
Die nog met angst en vrees dewyl men niet gewis,
Kan weten of men haet, of liefde weerdig is.
Gelukkig zyn zy die zich altyd veerdig maken,
En zyn bereyd om als den sterfdag zal genaken,
Te geven rekening, aen God den Opperal,
Die 't kwaed zal straffen, en de deugd beloonen zal.
Maer ongelukkig ach! zyn die, die nooyt en peyzen,
Van binnen korten tyd, naer d'eeuwigheyd te reyzen,
En die hier altyd voort in 't zondig leven gaen,
Tot dat zy onverwachts zyn van de dood verraên.
'T is wonderlyk dat men zooveel houdt van dit leven,
'T welk na zoo korten tyd hier moet zyn eynde geven,
Daer men in tegendeel zoo kleynen arbeyd doet,
Om te bekomen voor de ziel het eeuwig goed.
Dus gy myn kinders, 'k moet al scheydende uyt het leven,
Hier op het eynde u nog een korte lesse geven,
Die gy onthouden moet zoo lang gy leven zult,
En wel bewaren in uw hert; want 't is uw schuld.
Voor eerst, dat gy moet al uw'christelyke pligten,
Zeer wel volbrengen, en god vreezende verrigten;
Wel onderhouden al, hetgeen u door 't gebod
Wordt van de Kerk belast, en ingesteld van God;

Gy moet dan boven al, uyt g'heel uw hert en zinnen,
(Dit is het groot gebod) God boven al beminnen,
Meer dan u zelven, dan uw leven, en al 't goed,
'T geen u de meeste deugd, vermaek of vreugd aendoet;
Uw naesten moet gy ook, 'k wil zeggen alle menschen,
Al 't goed bewyzen, dat gy aen u zelfs zoud wenschen,
Ja bidden, voor die u vervolgen, en met smaed,
Belast'ren, dat hun God vergeven wille het kwaed:
Dit is den regel, dien ons Christus heeft gegeven;
En naer wiens voorbeeld, dat een christen mensch moet leven,
Zoo hy gerust wil zyn, in zynen laetsten nood,
Wanneer hem d'uere zal verschynen van de dood.
Weest tot de armen en allendigen bermhertig,
Troost hen, zooveel gy kont liefdadig en goedhertig,
Gy zult, zoo David zegt, in uwen laetsten stryd,
En in den kwaden dag zyn van den Heer bevryd.
Ach! had ik dit ook al, wat beter waergenomen,
Ik zou nu, zoo my dunkt, in t' minst de dood niet schromen,
Maer laes! integendeel; ik heb schier niet gedaen,
Waer door dat ik verdien den hemel in te gaen.
Dus gy myn kinders t'saem, welke nog zyn in 't leven,
Onthoudt wel dit vermaen, dat ik u heb gegeven;
Gy zult zyn van den Heer gezegend in den tyd,
En namaels eeuwiglyk met hem eens zyn verblyd.

Ik heb nu Christus vleesch tot reysspys reeds ontvangen,
Dat my versterken kan en bystaen op de gangen
Van zoo een lange reys, aen God alleen bekend,
Voor eeuwig in de vreugd, of eeuwig in d'ellend.
Of voor een zeker tyd, naer 't vagevuer gezonden,
Waer men gezuverd wordt, van alle kleyne zonden,
Voor welke men hier niet ten vollen heeft voldaan,
Wyl dat men niet bevlekt kan in den hemel gaen.
Daer kan een' arme ziel helaes! zich zelfs niet helpen,
Door bidden, noch geweent, haer pyn, noch droefheyd stelpen,

In dat verslindend' vuer, waerby de grootste pyn,
Die m'in de wereld vind niet kan geleken zyn.
Denkt lieve kinders, als uw vader is gestorven,
En mogelyks dees' plaets, beeft voor zyn lot verworven,
Hoe zeer dat gy hem t'saem daer moet gedachtig zyn,
Om door gebeden hem te helpen uyt deez' pyn.
En wilt, zoo David zegt, niet wezen zoo vermeten,
Dat gy hem zoudt met 't eynd van 't klokgeluyd vergeten,
Maer tracht zooveel gy kont uw vader by te staen,
Gedenkende, hoeveel by heeft voor u gedaen.
Denkt hoe by heeft geslaefd, langs wegen, en langs straten,
Hoe menigmael dat by, zyn rust beeft moeten laeten,
Denkt hoe by heeft gezweet, gearbeyd en gevrocht,
Opdat gy eerely'k zoudt worden opgebroght.
Dus 'k zeg u voor het laets en wilt hem niet vergeten,
Of gy zult worden met de zelve maet gemeten,
Gy zult na uwe dood ook haest vergeten zyn,
Als gy ligt zonder troost, misschien in d'hoogste pyn!
O Jesus al myn troost, wyl ik nog ben in 't leven,
Doe my bermbertigheyd, wil toch! myn schuldt vergeven,
Voor welke dat ik hier, nog niet en heb voldaan,
Opdat myn ziel haest mogt', na 't sterven rust ontfaen,
Voor 't laets myn nageslacht, ik geef u mynen zegen,
Waer van als t' God belieft zooveel is aengeleven.
Des vaders zegen was in d' oude wet zoo groot,
Dat hy al 't welvaert van een kind in zich besloot.
Dus kinders, voor zooveel het is in myn vermogen,
Door God versterkt, ik wil uyt al myn kracht my pogen,
Om u te wenschen dat den God van Abraham,
Alsook van Isaec, en Jacobs heelen stam,
Ja onzer allen God, u will' gebenedyden,
Met heyl en zegen, en van alle ramp bevryden,
U geven voorspoed, hier op aerden al gelyk,
En na uw dood al t'saem de vreugd van 't hemelryk.
Maria Moeder van Gods eenigen geboren,
Die ik van jongs af, heb voor patroones verkoren,

Ik bid u, sta my by, in mynen laetsten nood;
Maer wel byzonderlyk, in d'uer van myne dood.
Myn trouwen Engel, die van God my zyt gegeven,
En my bewaerd hebt, nu geduerende myn leven;
Bescherm my, sta my by, in mynen laetsten stryd;
En my zeer vromelyk, van 's vyands list bevryd.
Als gy, ô kloeke held, u t'myner hulp wilt stellen,
(Door God gesterkt) geen list des vyands zal my kwellen,
Dus als myn ziel verhuist, geleyd haer by der hand,
En breng haer in de vreugd van 's hemels vaderland.

ALPHABETISCHE LYST van woorden die gebruikt zyn
in dit boekken met hunne gelykduidige daernevens, alsook
met hunne beteekenis in het fransch, dienstig voor degenen
die beter deze tael kennen dan de vlaemsche.

Aendacht, aendachtigheid	Attention, application
Aenduiden, toeschryven, toewyzen	Attribuer
Aengelegen, aengrenzende	Confiner, être voisin
Aengenaemheid, vermaek	Plaisir, agrément
Aengezigt, aenzigt	Visage
Aenklagen, beschuldigen	Accuser
Aenlachen, toelachen	Sourire
Aenlanden	Aborder, mettre pied à terre
Aenlokken	Tenter, attirer, allécher
Aenprikkelen	Exciter, animer
Aenranden	Attaquer, insulter, assaillir
Aenschouw	Vue
Met den eersten aenschouw	A la première vue
Aenschryving, bevel	Ordre
Aenspraek	Discours
Aenstaen, behagen	Plaire, agréer
Aenstoot, berisping	Critique, difficulté
Aenstoot, ergernis	Scandale
Aenstouwen	Pousser, presser
Aentreffen, vinden	Trouver, rencontrer
Aentrekking, trekking	Attraction
Aentygen, betigten	Imputer
Afbeelding, beschryving	Description
Afbeeldsel	Image, figure, portrait
Afbidden, afkeeren	Détourner par ses prières
Afdwalen van den regten weg	S'égarer, s'écarter du droit chemin
Afeischen	Exiger, demander, sommer, prétendre
Afgeleefd, uitgeleefd	Décrépit
Afgunst, afgunstigheid	Envie
Afhangen	Dépendre
Afhouden, beletten	Empêcher
Aflyvig	Mort, défunt
Afmalen, afschilderen	Peindre, dépeindre
Afroepen, afkondigen	Publier, proclamer
Afwyken, verlaten	Quitter, abandonner
Acht	Réflexion

Achtbaer	Vénéralde
Achteloos, onachtzaam	Négligent, indolent, étourdi
Andermael, anderwerf	Encore une fois, pour la deuxième fois
Angst, benauwdheid, schrik	Angoisse, anxiété, détresse, frayeur
Artseny, geneesmiddel	Remède
Ballingschap	Exil
Bang, verveerd	Effrayé, peureux
Bangigheid, verveerdheid	Frayeur, peur, angoisse
Beemd	Pré, prairie
Begeerig	Qui a envie, avide
Bekomst, verzading	Rassasiement
Bekrachten	Confirmer, ratifier, valider
Belang, aengelegenheid	Importance
Belangen	Importer, regarder, intéresser
Belangende, aengaende	Touchant
Belangloos	Désintéressé
Belommeren	Ombrager, donner de l'ombrage
Beraedslagen	Délibérer, examiner
Beseffelyk	Concevable, compréhensible
Beseffen, begrypen	Concevoir
Besmeerd, vuil	Crasseux
Besmettelyk, besmettende	Contagieux, épidémique
Bespieder	Espion, guetteur
Bespieding	Espionnage
Nabestaende	Proche parent
Besteden, gebruiken	Employer
Betrouwen, beweenen	Déplorer, pleurer, regretter
Betuigen	Protester, déclarer, témoigner
Betuiging	Protestation, déclaration
Betwistbaer, betwistelyk	Contestable, disputable
Bevattelyk, begrypelyk	Compréhensible, concevable
Bevelen	Recommander
Bevel, gebod	Ordre, édit, commandement
Bewust, bekend	Connu, manifeste
Bewustheid, kennis	Connaissance
Bewys, blyk	Preuve, raison
Bewys	Argument, titre
Bezit, bezitting	Possession
Bezitneming	Prise de possession
Billyk, redelyk	Equitable, juste, raisonnable
Bits, bitsig, spytig	Fier, mordant, aigre

Bron	Fontaine, source
Deêren, schaden	Nuire, préjudicier, faire tort, faire dommage
Deurig of lui maken	Apparesser
Deurwaerder	Huissier
Dewyl, vermits	Puisque, vu que, attendu que
Doorgang	Passage
Doorslepenheid, listigheid	Ruse, finesse
Drang, gedrang	Presse, foule
Drenkeling, iemand die verdronken is	Personne noyée
Dwalen	Errer, s'égarrer
Echter, evenwel	Néanmoins, toutefois, cependant, pourtant
Echtgenoot	Mari, époux
Echtgenoote	Femme, épouse
Elixir, zuiverste uittreksel uit kruiden	Elixir, quintessence
Telkens	Chaquefois
Erfvyand	Ennemi juré, mortel, héréditaire
Ernstig	Sérieux, grave, sérieusement
Even, juist	Justement
Dat is even het geen u toekomt	Voilà justement ce qu'il vous faut
Effen	Pair
Effen of oneffen	Pair ou nonpair
Effen getal	Nombre pair
Evenaer	Equateur, ligne équinoxiale
Evenaren	Egaler, rendre égal
Evenaerdig	Analogue, qui est de même nature ou espèce
Evenbeeld	Ressemblance, propre image
Eveneens	Tout de même
Even eeuwig	Coéternel
Evengelyk	Egal
Eindeloos	Infini
Eirond	Ovale
Eisch	Demande, prétention
Feil, misslag, schuld	Faute
Feit, daed	Fait, action
Gal, verbitterdheid	Fiel, aigreur
Gebaer	Geste
Geduld	Patience
Gedwee, gedweeg, buigzaam	Souple, flexible

Geheim, verborgen	Secret, caché
Geheim	Mystère, secret
Gehengen, toelaten	Permettre, tolérer, souffrir
Geheugen de memorie	Souvenir, mémoire
Gejuich, vreugderoep	Acclamation, applaudissement, cri de joie
Geknor	Murmure, gronderie
Geloofbaer, geloofwaardig	Digne de foi, authentique
Gelykduidig	Synonyme
Gemaekt, niet natuerlyk	Affecté
Gemaektheid	Affectation
Genade	Grâce
Genadig, bermhertig	Miséricordieux, propice, plein de bonté
Genaekbaer, toegankelyk	Accessible, abordable
Genoeglyk	Plaisant, facétieux
Genoode, gast	Convive
Geraden, dienstig	A propos, utile
Gerakt, beroerd	Paralytique, perclus
Geraekt, gestoort	Offensé, choqué
Gesprek onder twee	Tête-à-tête
Gevaer, perykel	Danger, péril, risque
Geval, gebeurtenis, geschiedenis	Hasard, événement, accident
By geval	Par hasard
In geval dat, by geval dat	En cas que, au cas que
Getyboek, brevier	Bréviaire
Gevallig	Accidentel, casuel, fortuit
Gevangenbewaerder	Géolier
Geweten, het gewisse	Conscience
Gewennen	Accoutumer
Gewigtig, van aengelegenheid	Important
Gewilliglyk, ongedwongen	Volontairement, de bon gré
Gewis, zeker, wis	Certain, sûr, assuré
Gezeggelyk, gehoorzaem	Docile, obéissant
Goedkeuren	Approuver, homologuer
Grouweldaed	Crime énorme
Gunst	Faveur, bonnes grâces, bienveillance
Gunstbewys, gunstbewyzyng	Témoignage d'amitié, marque de faveur
Gunsteling, beschermeling	Protégé, favori, client
Haken, verlangen	Aspirer, désirer, souhaiter
Handgeklap	Battement de mains, claquement de mains, applaudissement
Handig, behendig	Adroit, habile

Heerschen, heerschappy voeren	Dominer, regner
Heerschzucht	Ambition
Hechten	Attacher, joindre
Heilig verklaeren	Canoniser
Heiligschendery	Sacrilège
Heiland, reder, verlosser	Sauveur, rédempteur
Heilwensch	Vœu
Heir, leger	Armée
Held, krygsheld	Héros
Hekelschrift, spotschrift	Satyre, écrit satyrique
Hellen, overhellen	Pencher
Herftmaend	Septembre
Hersenpan	Crâne
Hoedanig	Quel, quel qu'il puisse être
Hoedanig	Quelconque
Hoedanigheid	Qualité
Hoeden, bewaren	Garder
Hoen, henne	Poule
Hoeve, landhuis	Ferme, métairie
Hoeveelsten dag	Quantième jour
Hoevepachter	Fermier, métayer
Hoeven, behoeven	Avoir besoin, être obligé, il est nécessaire, il faut
Hoogberoemd	Fort célèbre, fameux, illustre
Huerling	Mercenaire
leveraer	Zélateur
leverig, neerstig	Appliqué, assidu, diligent
Inhuldigen	Prêter hommage, reconnaître, investir, sacrer
Invloed	Influence
Inwilliging	Consentement
Inzigt, voornemen, doelwit, oogmerk	Dessein, but, vue, projet
Koddig, kluchtig, drollig, geestig	Plaisant, bouffon
Krachteloos	Faible, débile, impuissant, inefficace, invalide
Kreunen	Gémir, se plaindre, soupirer
Kruisvaert, optogt tegen de ongeloovigen	Croisade, guerre sainte
Kuchen, hoesten	Tousser
Kundig, ervaren, geleerd	Versé, instruit
Algemeene kundigheid	Axiome
Kwaedwillig	De mauvaise volonté
Kwelen, kwynen	Languir, secher sur pied

Kwellen, bedroeven
Laken, berispen
Laetkop
Langmoedig
Lei, schalie
Leidak, schaliendak
Leunstoel
Leugen, onwaerheid
Linker
Ter linker hand
Linksch
Ik ben linksch
Linksom
Lofgierig
Loonbederver
Lustig, vrolyk
Lydzaamheid

Magteloos, zwak
Manhafte, manhaftig, dapper
Misaerden, verbasteren
Misdoen, kwaed doen
Mismoedig
Misnoegen
Misslag, faut
Misstaen
Mistrouwen
Morren
Myden, ontwyken, ontgaen

Nabootsen, nadoen
Nadruk, nadruksel
Nar, zot
Narrinne
Naschrift, afschrift
Naspeuren
Natuerkennis
Nauwelyks
Navolgen, volgen
Nazaet, opvolger
Nederlaeg
Nergens, in geene plaets

Tourmenter
Blamer
Ventouse
Patient, endurant, bon
Ardoise
Toit d'ardoise
Fauteuil
Mensonge, menterie
Gauche
A main gauche
Gaucher
Je suis gaucher
Demi tour à gauche
Avide de louanges
Gâte métier
Gai, plaisant
Patience

Faible, débile, sans vigueur
Brave, courageux
Dégénérer
Pécher, manquer, faire du mal
Abattu, découragé
Mécontentement
Faute, erreur, bévue
Etre malséant, qui ne sied point
Méfiance
Murmurer, gronder
Eviter

Imiter, copier, contrefaire
Impression contrefaite, contrefaçon
Sot, fou
Sotte, folle
Copie
Rechercher
Physique, connaissance de la nature
A peine
Suivre, imiter
Successeur
Défaite, dérouté, échec
Nullepart, en aucun endroit

Nevens malkanderen	Côte à côte
Nieuwsblad, gazet	Gazette
Noodwendigheid	Nécessité, besoin
Omgelegen, omliggende	Circonvoisin
Omkring, omtrek, omloop, omvang, omring	Circuit, circonférence, contour, pourtour
Omstaenders, toehoorders	Auditeurs
Omstandigheid	Circonstance
Onaendachtig	Distract, sans attention
Onbegenaedigd	Qui n'a point obtenu de grâce
Onbegiftigd	Qui n'a point reçu de présent
Onderwerpen	Soumettre, assujettir, subjugué, asservir
Onderwerp, stoffe	Sujet, matière
Ongered	Qui n'a pas sauvé
Onlofelyk	Blamable, répréhensible
Onlust, afkeer, tegenzin	Dégoute, aversion
Onstandvastig, ongestadig	Inconstant, changeant
Ontelbaer	Inombrable
Onthael	Accueil, réception
Onthael, gastmael	Régal, festin
Ontschuldiglyk, verschoonlyk, onverduldig	Excusable
Onuitvoerlyk	Inexécutable
Ontwaerd, onweerdig	Indigne
Onveilig, gevaerlyk	Dangereux
Opmerken	Remarquer, noter, observer
Plechtig	Pompeux, solennel
Pleithof	Cour de justice
Pogen, trachten	Tâcher, tenter, s'efforcer
Prael, pracht	Magnificence, pompe
Praelbeeld	Statue
Praelboog	Arc triomphal, arc de triomphe
Praelgraf	Mausolée
Puinhoop	Monceau de pierres, tas de décombres
Raef, rave	Corbeau
Ramspoed	Adversité, infortune, malheur
Redestryd	Dispute
Redevoering	Discours
Redewisselen	Discourir, conférer
Redewisseling	Discours, entretien, conférence
Roemgierig	Avide de louanges, avide de gloire, ambitieux

Roemzuchtig	Célèbre, fameux
Rondborstig, opregt, ongeveinsd	Franc
Rouwhertig, berouw hebbende, boetveerdig	Repentant
Ruchtbaer	Public
Ruimspraek	Exagération, hyperbole
Rusttyd	Temps de repos, loisir
Schadeloos, buten schade	Sans perte, sans dommage
Schaer, menigte	Foule, multitude
Schaken, met geweld vervoeren	Enlever, ravir
Schalk	Rusé, fin
Schalmei	Hautbois, chalumeau
Schrander	Ingénieux, industriel, vif, pénétrant
Veerdig, gereed bereid	Prêt
Schimp, schaduwe	Ombre
Schimpwoord	Lardon, trait de satire
Schroef	Vis
De moer van eene schroef	L'écroie d'une vis
Slachtoffer	Sacrifice
Slaphertig, kleinmoedig	Pusillanime, timide
Snedigheid	Subtilité, pénétration
Staeg, gestadig	Toujours
Steil	Roide, escarpé
Stichter, opbouwer	Fondateur
Stryden	Combattre, disputer, répugner
Stond, uer	Heure, moment
Tegenbevel	Contreordre
Tegenschuldiging	Récrimination
Tegengalm, tegengeluid tegenklank	Echo, raisonnement, raisonnance
Tegengang	Rencontre
Tegenvergift	Contrepoison, antidote
Tergen	Irriter, tourmenter, provoquer, agacer, braver, défier, narguer
Ter dege, te dege, van deeg	Bien, très bien, comme il faut
Teugel, breidel	Mors, frein
Ter regte tyd	A temps, à propos
Thans, nu	Maintenant, présentement, à présent
Toen, in dien tyd	Alors, en ce temps là
Toen	Lorsque, quand
Toeval, geval, voorval	Accident, cas
Toeven	Tarder

Toeverlaet	Refuge, recours
Toeziġt	Soin, garde
Togt	Voyage, cours, désir
Tolk, vertaler	Interprète, trucheman
Toomloos	Sans frein, effrené
Toorn, gramschap	Colère, courroux
Tuiltje	Bouquet, bouquet de fleurs
Tweezinnig, dobbelzinnig	Equivoque
Tydig	Qui vient en son temps
Tyding	Nouvelle
Uitgave, in 't lichtgeving	Publication, édition
Uithangberd	Enseigne
Uitmuntendheid	Excellence
Uitschynen, uitmunten	Eclater, briller, exceller
Uitzinnigheid	Manie, folie, frénésie
Uitzonderen	Excepter
Uitzondering	Exception
Veder, veer, pluim, pen	Plume
Vee	Bétail, bestiaux
Veerdig	Prêt, préparé, prompt
Veilen, te koop stellen	Mettre en vente, exposer en vente
Veilig, zeker	Sûr
Veinzery	Feinte, dissimulation, simulation
Verbaesdheid	Trouble, étonnement, surprise, stupéfaction
Verbreiden	Divulger, publier
Verdediger	Défenseur
Verdelgen	Détruire, ruiner, renverser, exterminer
Vergenoegen	Satisfaire
Vernietiging	Anéantissement
Vermelden	Faire mention d'une chose
Vermelding	Mention
Vermetelheid, vermetenheid	Présomption
Verschansing	Retranchement, barricade
Verslaven	Asservir
Verwaend, laetdunkend	Arrogant, présomptueux, vain
Verwenne	Désaccoutumer
Verwerpen	Rejeter, condamner
Verwarring, verwardheid	Embrouillement
Verwerven, bekomen, verkrygen	Impétrer, obtenir, acquérir
Verworping	Réprouvé

Verzoening

Vies

Vlag, vlagge

Vloed, wassend water

Vloed, overstrooming

Vlym

Réconciliation

Délicat, difficile

Pavillon

Flux, haute marée

Inondation

Lancette

DERNIER CHANT

DE NICOLAS-FRANCOIS RICOUR

Décédé à Godewaersvelde,
le 20 octobre 1820.¹

La langue flamande, que la plupart des étrangers ne connaissent, que pour avoir entendu le langage dur et grossier des marins, des cultivateurs, des artisans de cette contrée, est regardée généralement par eux comme un patois informe, sans harmonie, plus propre à écorcher les oreilles qu'à servir à l'expression de la pensée. Il n'est pas rare même d'entendre des habitants de notre pays porter contre le flamand un jugement d'autant plus affirmatif qu'il est moins approfondi. On se fait un mérite de l'indifférence et du mépris dont on accable ce vieil idiome, l'un des plus purs, des plus nerveux, des plus expressifs de la souche germanique; cet idiome qui dominait au temps de Charlemagne et qui permet encore aujourd'hui de déchiffrer les plus anciens documents de l'allemand primitif. On oublie que le hollandais n'est qu'une transformation toute moderne de la langue flamande; et cependant cela est si vrai que le dialecte des anciens auteurs hollandais est encore celui des Flamands de nos jours. Le roman du renard qui a été traduit dans toutes les langues de l'Europe et dont le véritable auteur est Willem van Uthenhove, prêtre de Aerdembourg; le miroir historique de van Maerlaert; la chronique de Metis Stoke; le poème de Jean van Hélu, nommé aussi Jean de Louvain; ouvrages qui datent tous du XIIIe siècle; les écrits de van Velthem; le Miroir du Salut, imprimé par Laurent Koster, en 1422; les Odes d'Anna Byns, la sapho du Brabant, etc., etc., font partie de la littérature flamande aussi bien que les œuvres de De Springer, de Bailleul; de Van Reichem, d'Hazebrouck; de Steven, de Cassel; de

LAATSTE LIED

VAN NICOLAS-FRANCOIS RICOUR

Overleden te Godewaersvelde
op 20 oktober 1820.

De Vlaamse taal, die de meeste buitenlanders alleen kennen nadat ze de harde en grove taal van zeilers, landbouwers, ambachtslieden uit deze regio hebben gehoord, wordt door hen algemeen beschouwd als een vormeloze patois, zonder harmonie, meer geschikt om de oren te verscheuren dan om de uitdrukking van gedachten te dienen. Het is zelfs niet ongewoon om de inwoners van ons land een oordeel tegen het Vlaams te horen vellen, dat even beslist als ongegrond is. Dit oude idioom verdient deze onverschilligheid en dit misprijzen niet waarmee het beladen wordt. Het is een van de puurste, pittigste en expressiefste van de Germaanse stam. Dit idioom domineerde de tijd van Karel de Grote en maakt het nog steeds mogelijk om de oudste documenten van het primitieve Duits te ontcijferen. We vergeten dat het Nederlands slechts een zeer hedendaagse transformatie van de Vlaamse taal is; en toch is dit zo dat het dialect van de oude Nederlandse auteurs nog steeds dat van de hedendaagse Vlamingen is. De roman *Reinaert de Vos* die in alle talen van Europa is vertaald en waarvan de echte auteur Willem Utenhove, priester van Aardenburg is; *De Spiegel Historiaal van Van Maerlant*; de *Rijmkroniek van Melis Stoke*; het gedicht van Jan van Helu, ook wel *Jan Van Leeuwen genaamd*; werken die allemaal dateren uit de 13e eeuw; de geschriften van van Velthem; *De Spieghel smenschen behoude- nesse*, gedrukt door Laurent Koster, in 1422; de Odes van Anna Byns, de sapho van Brabant, enz., enz. maken deel uit van de Vlaamse literatuur zowel als het werk van De Springer uit Belle;

¹ Ricour, Auguste, *Dernier chant de Nicolas-Francois Ricour, Annales du Comité flamand de France*, 1853, t1, p 149-161.

Le poème "Bereyding tot de Dood" a également été imprimé dans les Annales. Nous nous référons ici à la p. 74 et ne publions que la traduction du poème par Auguste Ricour. A l'occasion de cette édition en 2020, l'article d'Auguste Ricour a été traduit en néerlandais.

In de publicatie in de Annales werd ook het gedicht "Bereyding tot de Doot" afgedrukt. Hier verwijzen we naar pag. 74 en publiceren enkel de vertaling van het gedicht door Auguste Ricour. Bij deze uitgave in 2020 werd het artikel van Auguste Ricour naar het Nederlands vertaald.

Modewyck, de Bergues; de De Swaen, de Dunkerque.

La langue flamande n'est pas appréciée à sa juste valeur. Si, dans quelque vieux manuscrit grec ou latin, on venait à découvrir une pièce d'un poète inconnu, une description du printemps, par exemple, aussi poétique, aussi suave que celle de Jacques van Zevecote, les admirateurs seraient nombreux et leurs applaudissements de bon aloi. Mais recueillir autour de soi les chants de quelque bon fermier de notre Flandre, prétendre trouver de la poésie dans une langue que parle le peuple seul et que les savants ne comprennent pas, pour bien des gens c'est presque de la folie. Hélas ! il en est de même en toutes choses; ce que l'on peut se procurer sans grande peine n'a point de valeur à nos yeux; on admire les plantes exotiques conservées à grands frais dans nos serres chaudes, tandis qu'on foule aux pieds les modestes violettes, les blanches marguerites de nos prairies.

C'est une de ces fleurs dédaignées que j'ai ramassée en passant, pour en faire apprécier le suave parfum; malheureusement, je crains que la faiblesse de la traduction que j'en ai faite ne donne point, malgré mes efforts, une idée exacte de la pièce originale, et que, dans cette circonstance, je ne sois, pour ma langue maternelle, qu'un ami, sincère il est vrai, mais fort maladroit.

La pièce que j'ai traduite est le dernier chant d'un poète flamand. Cette préparation à la mort, c'est sous ce nom que l'auteur la désigne, fut composée dans des circonstances que je crois devoir faire connaître, pour que puisse mieux apprécier le caractère de cette pièce de poésie.

Elle fut écrite à l'époque de la chute des feuilles, le 19 Octobre 1820, dans une petite ferme située sur le penchant du mont des Cattes, à mille pas environ du village de Godewaersvelde. Un laboureur malade depuis longtemps, et sentant qu'il n'avait plus que quelques instants à vivre, avait fait appeler aux pieds de son lit ses trois filles, Isabelle, Fidélia et Catherine, ainsi que son plus jeune fils Jean. C'étaient les seuls à qui Dieu eut conservé la vie; son fils aîné Jérôme était mort au village on il remplissait les fonctions de greffier; un autre nommé Luc-Mathieu, capitaine de

van Van Reichem uit Hazebroek; van Steven uit Kassel; van Modewijck uit Sint-Winoksbergen, van De Swaen uit Duinkerke.

De Vlaamse taal wordt niet op haar echte waarde geschat. Als men in een oud Grieks of Latijns manuscript een toneelstuk van een onbekende dichter zouden ontdekken, een beschrijving van de lente, bijvoorbeeld zo poëtisch, zo lief als die van Jacob van Zevecote, zouden bewonderaars talrijk zijn en er zou luid applaus zijn. Maar gedichten verzamelen van een knappe boer uit ons Vlaanderen, beweren poëzie te vinden in een taal die alleen door het volk wordt gesproken en die de geleerden niet begrijpen, is voor veel mensen bijna waanzin. Helaas! het is in alle dingen hetzelfde; wat we zonder veel moeite kunnen verkrijgen, heeft in onze ogen geen waarde; we bewonderen de exotische planten die in onze verwarmde serres tegen hoge kosten worden bewaard, terwijl we de bescheiden viooltjes en de witte margrietten van onze weiden vertrapen.

Het is een van die geminachte bloemen die ik terloops heb opgepikt, om er de zoete geur van te laten waarderen; helaas vrees ik dat de zwakte van de vertaling die ik ervan heb gemaakt, ondanks mijn inspanningen, geen exact idee geeft van het oorspronkelijke stuk, en dat ik in deze omstandigheid voor mijn moedertaal weliswaar een oprechte vriend ben, maar erg onhandig.

Het stuk dat ik vertaalde is het laatste gedicht van een Vlaamse dichter. Deze voorbereiding op de dood, het is onder deze naam dat de auteur het aanduidt, is geschreven in omstandigheden die ik denk te moeten bekendmaken, zodat het karakter van dit stuk poëzie beter kan worden gewaardeerd.

Het is geschreven in de periode van het vallen van de bladeren, op 19 oktober 1820, op een kleine boerderij op de helling van de Katsberg, ongeveer duizend passen van het dorp Godewaersvelde. Een landbouwer die al lange tijd ziek was en het gevoel had dat hij nog maar een even te leven had, had zijn drie dochters, Isabelle, Fidélia en Catherine, aan het voeteinde van zijn bed geroepen, evenals zijn jongste zoon Jean. Zij waren de enigen van wie God het leven had gered; zijn oudste zoon Jérôme was overleden in het dorp waar hij als klerk diende; een andere

la garde, n'avait plus répondu à l'appel le lendemain du passage de la Bérésina. Il leur recommanda vivement d'accomplir en toutes circonstances leurs devoirs de chrétiens, de secourir les pauvres autant qu'il était dans leur pouvoir, et de s'aimer fidèlement les uns les autres: puis il les bénit et leur enjoignit de prier après sa mort pour le repos de son âme. Pendant que ses enfants se tenaient à genoux en pleurant, le malade jeta ses regards mourants sur l'image du Christ attachée au pied de son lit et près duquel pendaient, en guise d'ex-voto, plusieurs médailles d'or et d'argent, anciens souvenirs de ses luttes littéraires, luttes pacifiques dont plus d'une fois il était sorti vainqueur. L'émotion qu'il venait d'éprouver en parlant à ses enfants, l'image du Christ qui lui donnait de si douces espérances, les anciens souvenirs réveillés par la vue des médailles d'honneur remportées au temps passé, finirent par rappeler en lui le reste d'une imagination presque éteinte; il sentit dans son âme une dernière étincelle de l'inspiration poétique dont il avait donné tant de preuves pendant sa carrière paisible et modeste, et ce poète, qui tant de fois avait chanté l'hymne d'amour à la noce de ses amis ou de ses enfants, pleuré sur sa lyre la mort de ses frères et de ses amis, écrit plusieurs volumes de poésies chrétiennes et un poème sur l'éducation de la jeunesse, éprouva le désir de s'adresser à lui-même quelques vers avant de mourir: « Jean, dit le poète à son fils, prends une plume et du papier; je voudrais te dicter encore quelques vers, ils seront pour vous tous un dernier souvenir de votre père qui vous a tant aimés. ». Son fils obéit, et le poète, après quelques moments de réflexion, commença à dicter les vers dont voici le texte:

genaamd Luc-Mathieu, kapitein van de wacht, was de dag na de passage van de Berezina niet op het appel verschenen. Hij spoorde hen aan om onder alle omstandigheden hun christelijke plichten te vervullen, de armen zoveel mogelijk te helpen en elkaar trouw lief te hebben. Vervolgens zegende hij hen en gelaste hen te bidden na zijn dood voor de rust van zijn ziel. Terwijl zijn kinderen huilend op hun knieën zaten, wierp de patiënt zijn stervende blikken op het beeld van Christus dat aan het voeteinde van zijn bed was bevestigd en waaraan als ex voto's verschillende gouden en zilveren medailles hingen, oude herinneringen aan zijn literaire strijd, vreedzame strijd waarin hij meer dan eens de overwinning behaalde. De emotie die hij zojuist had gevoeld tijdens het praten met zijn kinderen, het beeld van Christus die hem zulke zoete hoop gaf, de oude herinneringen die werden gewekt door het zien van eremedailles die in het verleden waren gewonnen, eindigde met het oproepen in hem van de rest van een bijna uitgedoofde verbeelding; hij voelde in zijn ziel een laatste vonk van poëtische inspiratie waarvan hij zoveel bewijs had geleverd tijdens zijn vreedzame en bescheiden carrière, en deze dichter, die zo vaak de hymne van liefde had gezongen op de bruiloft van zijn vrienden of van zijn kinderen, had gerouwd om de dood van zijn broers en zijn vrienden, verschillende bundels met christelijke gedichten schreef en een gedicht over de opvoeding van jongeren, voelde de wens om enkele verzen aan zichzelf te richten alvorens te sterven: 'Jean,' zei de dichter tegen zijn zoon, 'neem een pen en wat papier; Ik zou je nog een paar verzen willen dicteren, ze zullen voor jullie allemaal een laatste herinnering zijn aan je vader die zoveel van je hield.'" Zijn zoon gehoorzaamde en de dichter begon na een paar momenten van bezinning de verzen te dicteren, waarvan de tekst hier volgt:

TRADUCTION

PREPARATION A LA MORT

PAR

NICOLAS-FRANCOIS RICOUR

Après mes chants nombreux d'allégresse et de deuil,
Ne puis-je aussi pour moi, sur le bord du cercueil,
Lorsque je vois déjà la mort qui me désigne
Entonner, en mourant, un dernier chant de cygne?
Oui, déjà de mes ans le grand nombre est compté;
Je sens avec mes jours fuir aussi la santé,
La force m'abandonne, et déjà la souffrance
D'un avenir meilleur a brisé l'espérance.
Ma vie est un flambeau presque usé, sans vigueur,
Qui jette, en s'éteignant, sa dernière lueur;
Je dois me tenir prêt à franchir le passage
Où de l'éternité commence le voyage.
Et cependant ici je rends grâce au Seigneur
De m'avoir accordé tant de jours de bonheur:
Aux besoins de ma vie il a veillé sans cesse,
Et de mon corps débile étayé la faiblesse,
D'ailleurs, selon David, à soixante-dix ans
Se borne notre vie, et depuis bien long-temps;
Depuis cinq ans et plus j'ai dépassé ce compte.
Je n'accuse donc pas la mort d'être trop prompte;
Et pourtant je ne puis ici vous dire assez
Combien vite à mes yeux ces jours se sont passés.
Aussi, malgré votre âge encor plein de jeunesse,
Du temps n'écoutez pas la trompeuse promesse;
A peine sur cinquante, un seul obtient du sort
D'aussi longs jours; et puis, lorsque survient la mort,
A nos yeux, le passé n'est plus qu'une ombre vaine,
Une fumée, un rien qu'au loin le vent entraîne,
Aussi, mes chers enfants, en relisant ces vers,

Tenez à mes conseils vos coeurs toujours ouverts,
Tous les biens d'ici-bas que le temps peut détruire,
Aux âmes n'offrent rien qui doive les séduire.
L'Espérance et la Foi dans la vie à venir,
Seules contre nos maux peuvent nous soutenir
Et donner à nos coeurs le bonheur et la joie.
Encor, malgré l'espoir, nos amis sont en proie
A des doutes affreux, car nous ne savons pas
Quel peut être le sort qui nous attend là-bas.
Heureux ceux qui, songeant à cette heure dernière,
Sont prêts, lorsque la mort vient fermer leur paupière
A se rendre sans crainte au pied du tribunal
Où Dieu séparera le bien d'avec le mal.
Mais malheur à celui qui jamais ne se doute
Que dans l'éternité bientôt il fera route;
Qui vieillit dans l'erreur et rit du lendemain,
Jusqu'à ce que la mort l'arrête en son chemin.
N'est-il pas étonnant qu'en sa vie éphémère
L'homme par mille liens s'attache à cette terre,
Et qu'il ne lève pas ses regards vers le ciel
Où l'âme peut trouver un bonheur éternel.
Ecoutez, chers enfants, les leçons qu'un bon père
Doit vous donner encor à son heure dernière
Et surtout dans vos coeurs gardes-les toujours bien:
D'abord il faut remplir vos devoirs de chrétien
Avec un zèle ardent, avec amour et crainte.
Que les commandements de notre Eglise sainte
Comme ceux par Dieu même antrefois établis,
Avec le plus grand soin par vous soient tous remplis.
Aimez donc le Seigneur, que toutes vos pensées
De cet amour divin soient toujours embrasées.
Tel est la loi suprême; il faut l'aimer toujours,
Plus que tout autre bien, même plus que vos jours.
Aimez votre prochain, pour lui faites de grâce
Ce que vous désirez que pour vous tous on fasse,
Et priez le Seigneur qu'à tous vos ennemis

Il daigne pardonner le mal qu'ils ont commis.
 C'est la loi que le Christ a lui-même prescrite
 Et qui de tout chrétien doit régler la conduite
 Pour que son âme en paix s'élançe vers les cieux
 Quand la main de la mort aura fermé ses yeux.
 Du pauvre soulagez le sort trop misérable,
 Tendez à ses douleurs une main secourable,
 Et, comme dit David: Dans vos derniers combats
 Les secours du Très-Haut ne vous manqueront pas.
 Si j'avais mieux rempli tous ces devoirs moi-même
 Peut-être je craindrais moins cette heure suprême.
 Mais quel bien ai-je fait, hélas ! pour qu'en ce jour
 Je sois digne de voir le céleste séjour?
 Aussi vous, mes enfants, tous autant que vous êtes,
 Retenez les leçons qu'ici je vous ai faites,
 Et bénis dans le temps par le Dieu de bonté
 Vous serez avec lui dans son éternité.

Ici le poète s'arrêta. Le tintement de la cloche de l'église venait d'avertir les villageois qu'un chrétien mourant réclamait les derniers secours de la religion. Ce tintement était arrivé jusqu'aux oreilles du malade qui se recueillit profondément. Les filles allumèrent quelques cierges devant une petite statue de la Mère des Douleurs, placée sur une table recouverte d'un linge blanc, et bientôt on vit entrer le curé du village qui venait porter le Saint Viatique au poète mourant.

Une demi-heure environ après le départ du prêtre, le malade rappela son fils et continua ainsi le chant qu'il avait interrompu:

Hier stopte de dichter. Het luiden van de kerkklok had de dorpingen gewaarschuwd dat een stervende christen de laatste sacramenten kreeg. Dit gerinkel had de oren van de patiënt bereikt, die diep mediteerde. De meisjes staken een paar kaarsen aan voor een klein beeldje van de Moeder van Smarten, geplaatst op een tafel bedekt met een wit kleed, en al snel zag men de pastoor uit het dorp komen om de laatste communie naar de stervende dichter te brengen.

Ongeveer een half uur nadat de priester was vertrokken, riep de patiënt zijn zoon terug en zette het gedicht voort dat hij had onderbroken:

Enfin j'ai pour partir reçu le pain des anges,
 Qui doit me soutenir dans ces routes étranges,
 Et que Dieu seul connaît, dans ces chemins divers
 Qui mènent l'âme au ciel ou bien dans les enfers,
 Ou pour un certain temps au feu du Purgatoire,
 De nos moindres méfaits séjour expiatoire,

Jusqu'à ce qu'elle obtienne un pardon solennel,
Puisque sans être pur on n'entre pas au ciel;
Et là, malgré leurs pleurs, hélas! les pauvres âmes
Ne peuvent s'arracher à ces ardentes flammes,
A ces vives douleurs qu'on ne compare pas
Aux plus cruels tourments qu'on rencontre ici-bas.
Songez donc, chers enfants, après la mort d'un père
Qui gémit peut-être en ce lieu de misère,
Combien vous lui devez de pieux souvenirs!
Toujours par la prière, allégez ses soupirs,
Et ne l'oubliez pas, dans vos coeurs téméraires,
Avec le tintement des cloches funéraires.
Mais de tous vos efforts, venez à son secours,
Songez avec quel zèle, il veilla sur vos jours;
Oui, j'ai couru, pour vous, les forêts et les plaines,
Je vous ai consacré mes veilles et mes peines,
Du sommeil ma panpière atteignait la douceur
Pour vous ouvrir à tous le chemin de l'honneur.
Je vous le dis encore, n'oubliez pas un père,
Ou vous serez traités de la même manière;
Pour vous point de soupirs, de prières, de pleurs,
Lorsque vous gémirez sous le poids des douleurs.
O Christ, ô mon soutien, mes seules espérances,
Ayez pitié de moi, pardonnez mes offenses
Avant ma dernière heure, afin que pour jamais
Mon âme puisse au ciel se reposer en paix,
Maintenant, approchez, que ma main vous bénisse,
O mes chers descendants; quand le ciel est propice,
La bénédiction a des pouvoirs bien grands,
Et dans l'ancienne loi, le bonheur des enfants
Reposait sur ce don de la main paternelle;
Les enfants recevaient le bonheur avec elle.
Aussi dans l'autre vie, ô chers enfants, pour vous,
D'Abraham, d'Isaac, de Jacob, de nous tous
J'implorerai le Dieu, le Seigneur et le Père,
Pour qu'il daigne d'abord vous bénir sur la terre,

Et pour, lorsque la mort aura fermé vos yeux,
Vous donner à jamais le royaume des cieux,
O vous, Mère du Christ; ô vous Vierge si bonne,
Que, dès mes premiers ans, j'ai prise pour patronne,
Défendez-moi toujours, mais veillez sur mon sort,
Surtout lorsque viendra le moment de ma mort.
Et vous, ô mon bon ange, ô mon gardien fidèle,
Qui protégez ma vie à l'ombre de votre aile,
Venez à mon secours dans mes derniers combats,
Dans ma lutte suprême, ah ! ne me quittez pas.
Si vous me soutenez, défenseur invincible,
Nul effort ennemi ne me sera nuisible.
Et puis, lorsque mon âme aura quitté ces lieux,
Guidez-la par la main jusqu'aux portes des cieux.

Tel est le dernier chant de Nicolas Ricour, qui mourut le lendemain, 20 Octobre 1820, à l'âge de 75 ans.

A^{te} Ricour,
Petit-fils du poète flamand

Dit is het laatste lied van Nicolas Ricour, die de volgende dag, 20 oktober 1820, op 75-jarige leeftijd stierf.

A^{te} Ricour,
Kleinzoon van de Vlaamse dichter